

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

**TÉMA MATEŘSTVÍ V INTERNETOVÝCH
DISKUZÍCH**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Liliana Lišková

Učitelství českého jazyka pro základní školy

Vedoucí práce: PaedDr. Jitka Málková, Ph.D.

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 28. června 2018

.....
vlastnoruční podpis

Tímto bych ráda poděkovala paní PaedDr. Jitce Málkové, Ph.D., za odborné vedení mé diplomové práce. Její rady a připomínky byly hodnotné a užitečné. Dále bych ráda poděkovala paní PaedDr. Heleně Chýlové, Ph.D., za zpřístupnění odborného článku.

Obsah

Úvod	1
1 Teoretická část	2
1.1 Vymezení základních pojmů	2
1.1.1 Pojetí sociolektu podle Jana Huga	3
1.1.2 Pojetí sociolektu podle Františka Oberpfalcera	3
1.1.3 Pojetí sociolektu podle Jaroslava Hubáčka	4
1.1.4 Shrnutí	6
1.2 Specifika komunikace na internetu	6
1.2.1 Komunikace mluvená a psaná	6
1.2.2 Komunikace na internetu	7
1.2.3 Netiketa a kyberšikana	8
1.2.4 Emotikony	9
1.3 Odborné práce k tématu	10
1.3.1 Práce Michaely Liškové	10
1.3.2 Práce Markéty Maturové	11
1.3.3 Práce Pavly Chejnové	12
1.3.4 Shrnutí	13
1.4 Popis zdrojových portálů	14
1.4.1 eMimino.cz	14
1.4.2 ProMaminky.cz	17
1.4.3 Maminka.cz	18
1.4.4 Maminkám.cz	19
1.4.5 Shrnutí	20

2	Praktická část.....	22
2.1	Kritérium sémantické.....	22
2.1.1	Názvy osob	22
2.1.2	Názvy dějů a výsledků činnosti.....	23
2.1.3	Názvy věcí a nástrojů	23
2.1.4	Názvy míst a prostředí.....	23
2.1.5	Ostatní.....	24
2.2	Kritérium formy.....	24
2.3	Slovnědruhové kritérium	24
2.3.1	Substantiva	24
2.3.2	Adjektiva	25
2.3.3	Verba	25
2.4	Kritérium onomaziologického postupu	26
2.4.1	Slovotvorné postupy.....	26
2.4.2	Neslovotvorné postupy.....	29
2.4.3	Tvoření víceslovných názvů.....	30
2.5	Kritérium expresivity.....	30
2.6	Kritérium podílu slangismů a professionalismů.....	30
3	Slovníček shromážděného jazykového materiálu	32
	Závěr.....	40
	Resumé	41
	Použitá literatura a zdroje	42

Úvod

Téma mateřství představuje v internetových diskuzích nový druh sociolektu, který se rychle rozvíjí a který používá stále více uživatelů, a to převážně ženy.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části objasním základní pojmy jako slang a sociolekt a také představím různé nejoblíbenější portály, například *emimino.cz*. Portál *emimino.cz* samozřejmě není jediným místem, které by shromažďovalo zejména matky a kde by si právě tyto matky vyměňovaly své názory, rady, tipy a zkušenosti z různých oblastí života. Ve své práci tedy představím i další internetové portály. Stěžejní částí této práce však bude část praktická, ve které budu zkoumat shromážděný jazykový materiál, vysvětlím jednotlivé výrazy, stanovím základní onomaziologické postupy a určím podíl slangismů a profesionalismů.

Pro rozbor sociolektu využiji jazykový materiál získaný excerpční metodou (formou vypisování výrazů z internetových diskuzí). V průběhu několika měsíců, konkrétně od srpna 2017 do března 2018, jsem shromáždila celkem 183 výrazů.

Jednou z hypotéz, které se během zkoumání buď potvrdí, nebo vyvrátí, je předpoklad převahy substantiv nad ostatními slovními druhy. Další hypotézou je výskyt zejména jednoslovných pojmenování, což může být motivováno snahou o úspornost ve vyjadřování. Poslední hypotézou je četný výskyt expresivních výrazů, a to především deminutiv s ohledem na tematické zaměření – mateřství.

Jelikož se tímto sociolektem zatím nikdo více do hloubky příliš nezabýval, není možné čerpat z odborné literatury orientované na toto jazykové prostředí. Využiji tedy odborné literatury ke slangu obecně a dále budu čerpat z internetových zdrojů, odkud bude zejména shromážděný jazykový materiál.

Cílem této práce je představit sociolekt budoucích i stávajících matek na internetových diskuzích a portály, kde se tyto diskuze vyskytují. Závěrem se na základě zkoumání onomaziologických postupů pokusím předurčit vývojovou tendenci zkoumaného sociolektu.

Tato práce by mohla být využita jako materiál pro doplnění či rozšíření znalostí pro studenty českého jazyka a také pro toho, koho sociolekt na internetových diskuzích zaujal nebo chce jen zjistit, co neznámé výrazy znamenají.

1 Teoretická část

1.1 Vymezení základních pojmů

Jazyk se neustále vyvíjí, mimo jiné i v závislosti na tom, která skupina uživatelů jej používá. To může být dáno jednak místem, myšleno územním celkem, a jednak zaměřením dané skupiny. Národní jazyk je totiž diferencován do různých útvarů a poloútvary, které nesou své specifické výrazové prostředky, jež jsou využívány v určitých komunikačních situacích. Každý uživatel jazyka si jistě uvědomuje, že při komunikaci na úřadech využívá jiných výrazových prostředků než při neformální komunikaci v rodinném kruhu.

Tyto útvary národního jazyka se rozdělují na strukturní a nestrukturní. Jako strukturní lze označovat ty, které mají kompletní jazykovou strukturu, to znamená, že obsahují všechny jazykové vrstvy – hláskosloví, morfologii, syntax i lexikologii. Mezi útvary strukturní tedy řadíme spisovnou češtinu, obecnou češtinu a nářeční skupiny. Útvary, které jsou nestrukturní a mají specifickou pouze nějakou z uvedených vrstev jazyka, například hlavně vrstvu lexikální, tedy disponují vlastní slovní zásobou nebo frazeologismy, ty se označují jako poloútvary národního jazyka. Takovéto poloútvary většinou přejímají od strukturních jazykových útvarů ostatní vrstvy jazyka. Mezi poloútvary lze řadit profesní mluvu, slang a argot.

Stěžejním útvarem je spisovná čeština. Plní totiž základní funkce národního jazyka. Primární funkcí je sjednocující funkce, protože spisovná čeština je totožná na celém území České republiky, tedy zná ji každý uživatel jazyka. Dále plní národně reprezentativní funkci, což znamená, že Čechy odlišuje od všech ostatních národů. Jelikož je v České republice úředním jazykem čeština, užívá se právě spisovná čeština při komunikaci s úřady, ve školách, v médiích, dále ji uživatelé jazyka využijí ve vědeckých pracích a jiných oficiálních dokumentech. Aby si udržela svou jednotnost, je spisovná čeština kodifikovaným útvarem českého národního jazyka, její norma je zakotvena v zákoně. Tvoří soustavu závazných pravidel, která je nutno v komunikaci dodržovat.

Naopak při zaměření na nespisovné útvary, zde je možno nalézt hlavně teritoriálně omezené útvary – dialekty, jinak řečeno nářečí. Nářečí z komunikace Čechů pomalu mizí a významně se zachovává jen v okrajových oblastech, například chodské nebo hanácké nářečí, a územně zabírá spíše menší plochy. Na větším území vznikají tzv. interdialekty,

přičemž tím nejrozšířenějším je v České republice obecná čeština. Obecnou češtinou se hovoří v neformálních a neoficiálních projevech na celém území Čech a na značném území Moravy.

Nyní několik informací k pojmu sociální dialekt neboli sociolekt. Základním znakem sociolektu je to, že obsahuje specifické výrazové prostředky převážně v oblasti lexikologie, ale co je důležitější, není omezen žádným územím, nýbrž danou sociální skupinou, která onoho sociolektu využívá. Tuto skupinu může sdružovat nějaký zájem, ale také například profese. Definice sociolektu není nikterak jednoduchá a každý z jazykovědců, který se tímto tématem zabývá, na ni má různý názor. Navíc vlastní pojem sociolekt se užívá až v moderní odborné literatuře. Následuje zjednodušené pojetí několika předních českých jazykovědců.

1.1.1 Pojetí sociolektu podle Jana Huga

Sociolekty představují značnou část nespisovné češtiny a řadí se sem slang, argot, žargon a profesní mluva, přičemž několik z těchto uvedených termínů dle různých jazykovědců lze považovat za synonyma. Definice sociolektu zní v Hugově podání takto: „Sociolekt jako jazyk určité sociální skupiny se od národního jazyka odlišuje převážně slovní zásobou, frazeologií a sémantickými dominantami. Sociální dialekty nejsou nikdy jedinou formou jazyka svých mluvčích, slouží pouze jako doplňkový prostředek komunikace v určitém sociálním nebo profesním uskupení. Ve slovanské lingvistice se k sociolektům řadí pouze termíny argot, žargon, slang a profesní mluva. K termínu sociolekt by se, naopak, neměly přiřazovat pojmy jako např. obecná čeština nebo vulgární a obscénní slovní zásoba, neboť nejsou skupinově ohraničeny.“¹

J. Hugo zde tedy vysvětluje, že sociolekt je založen hlavně na odlišnosti v lexikální oblasti. Dále zmiňuje, že právě tím, že poskytuje pouze specifickou slovní zásobu, se stává doplněním pro uživatele jazyka. Zároveň upozorňuje, které složky jazyka by se k sociolektu v žádném případě zařazovat neměly, a to z důvodu, že neplní definici sociolektu, tedy že jejich užívání není omezeno jen na určitou skupinu. Mezi tyto další složky jazyka řadí obecnou češtinu a vulgární a obscénní slovní zásobu.

1.1.2 Pojetí sociolektu podle Františka Oberpfalcera

Jak již bylo uvedeno, pojem sociolekt je relativně nový, proto čerpáme z práce Františka Oberpfalcera *Slang a argot* z roku 1932. Oberpfalcer zde tedy neoperuje s pojmem sociolekt, nýbrž užívá výraz stavovská mluva. Jako uživatele tohoto útvaru jazyka označuje

¹ HUGO, Jan, ed. *Slovník nespisovné češtiny: argot, slangy a obecná mluva od nejstarších dob po současnost: historie a původ slov*. 3., rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 2009; s. 13.

lidi, které spojuje stejná práce a díky tomu mají mezi sebou provázanější vztahy než ke zbytku společnosti. Tato sdruženost tedy i vyžaduje používání různých výrazových prostředků vzhledem k zaměření této skupiny a jejich mluva bude pochopitelně odlišná od mluvy ostatních stavů. Zdůrazňuje také, že odlišnost se týká hlavně slovní zásoby a frazeologie. Mezi stavovské mluvy řadí například mluvu myslivců, právníků, rybářů, ale i studentů, sportovců a herců. Tyto stavovské mluvy pak sjednocuje jedním názvem slang.

1.1.3 Pojetí sociolektu podle Jaroslava Hubáčka

Jaroslav Hubáček rozhodně patří mezi přední české lingvisty, kteří se zaměřují na lexikologii, konkrétněji na oblast sociolektů (slang, argot a profesní mluva), přičemž největší pozornost věnuje slangu. V úvodní části jeho *Malého slovníku českých slangů* se věnuje obecným výkladům o slangu a začíná už vysvětlením, odkud pochází označení slang jako termín a odkdy se tento termín používá. Pro vysvětlení uvádí názory tří jazykovědců, a to Františka Kopečného, M. M. Makovského a E. Patridge. „Podle Františka Kopečného je slang anglické slovo skandinávského původu (poprvé doložené r. 1758) a lze je pokládat za dějové jméno ke sling (= vrhat, házet); označovalo původně zvláštní zpěvavý a lstivý jazyk žebráků. Starší, u nás všeobecně rozšířený je výklad tohoto slova z anglického s'language (= něčí jazyk, např. soldiers' language, mluva vojáků) ve významu vulgární jazyk. Sovětský lingvista M. M. Makovskij uvádí další možnosti výkladu: slovo slang pochází z cikánštiny, nebo ze severoanglických dialektů; E. Patridge pokládá slang za slovo původu norského.“²

Co se týče zařazení k útvarům národního jazyka, přiřazuje pochopitelně Hubáček slang k nespisovným útvarům, stejně jako nářečí. Dále zde také pracuje s jazykovědnou disciplínou, kterou nazývá sociální dialektologie. „Sociální dialektologie se kromě jiného jednak snaží o podání definice slangu a o poznání jeho obecně platných znaků, jednak usiluje o praktické zachycení, popis a výklad jednotlivých slangů.“³

Dále se zmiňuje o problému výskytu více či méně synonymních termínů, například sociální nářečí, speciální nářečí, společenské nářečí, společenská mluva, atd. Do těchto synonym pak ale řadí i označení pracovní mluva. Pro definici, co je to slang, využívá vysvětlení z *České mluvnice* od Havránka a Jedličky z roku 1986, kde „se za slang považuje soubor jistých názvů a obrátů, kterých se užívá v běžném styku mezi členy pracovního nebo zájmového společenství kromě příslušné terminologie. Tyto speciální názvy a obraty, jimž se obecně říká slangové názvy (slangové výrazy, slangová pojmenování, nově i slangismy),

² HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. Ostrava: Profil, 1988. s. 6

³ Tamtéž

vznikají z důvodů věcných i expresivních a na rozdíl od běžného výraziva se ve společenském styku mimo dané společenství (často vázaném i na specifické prostředí) neuplatňují buď vůbec, nebo jen omezeně.⁴ Následně však přidává další definici, která, dle něj, shrnuje poznatky získané z dosavadních výzkumných prací a popisuje slang „jako svébytnou součást národního jazyka, jež má podobu nespisovné vrstvy speciálních pojmenování realizované v běžném (nejčastěji polooficiálním a neoficiálním) jazykovém styku lidí vázaných stejným pracovním prostředím nebo stejnou sférou zájmů a sloužící jednak specifickým potřebám jazykové komunikace, jednak jako prostředek vyjádření příslušnosti k prostředí či zájmové sféře.“⁵

Motivací pro vznik právě těchto nových výrazů – slangismů „bývá jednak potřeba pojmenovávat nové jevy skutečnosti, jednak nově pojmenovat už pojmenované jako projev snahy o jazykové vyjádření variability afektivního života. Tato variabilita se jeví jako smysl pro hravost a exkluzivnost.“⁶ Tato motivace také úzce souvisí s narůstající specializací lidských činností a potřebou vytvářet nové přesné výrazy. Zejména tedy uvádí snahu o jazykovou úspornost a jednoznačnost slangových výrazů.

Proč jsou slangy stále v popředí zájmů českých lingvistů, vysvětluje autor tím, že slangové výrazy prosakují do veřejných projevů hlavně odborného a publicistického stylu. Zdaleka ne všechny slangové výrazy jsou ale z hlediska jazykové správnosti žádoucí, a proto zde dochází k napětí mezi slangismy a spisovnou češtinou.

Slangové prostředí autor dělí na profesní a zájmové, neboť tato dvě prostředí považuje díky jejich charakteristice za dostatečně odlišná, a proto vhodná jako diferenciací hledisko pro dělení slangů. Dále hodnotí výhody a nevýhody tohoto dělení a nakonec vyvozuje závěr, že

„a) názvy zájmové se jeví jako více či méně aktualizované, příznakové členy synonymních řad (jako názvy se zřetelnou konotací),

b) názvy profesní se jeví jako neutrální, bezpříznakové nespisovné termíny vedle termínů spisovných, případně jako neutrální termíny v oblastech, kde dosud terminologie nebyla normalizována. Výskyt synonymních názvů na stejné úrovni je malý.“⁷

⁴ HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. Ostrava: Profil, 1988. s. 7

⁵ Tamtéž. s. 8

⁶ Tamtéž. s. 7

⁷ Tamtéž. s. 10

1.1.4 Shrnutí

Z výše uvedených přístupů tedy můžeme zjistit, že terminologie v této oblasti zkoumání jazyka není nijak pevná a jasně definovaná. Někteří jazykovědci dělí sociolekt na tři části, tedy slang, argot a profesní mluvu, jiní zastávají názor pouze dvojího dělení na slang a argot, přičemž profesní mluva je řazena ke slangu, který je dále dělen na zájmový a profesní. Všichni se ale shodují se zařazením sociolektu do nespisovné vrstvy jazyka, k nestrukturním útvarům.

1.2 Specifika komunikace na internetu

1.2.1 Komunikace mluvená a psaná

Mezi mluvenou a psanou formou jazyka je patrný značný rozdíl. V mluvené formě mohou jistá slova či fráze vyznít naprosto odlišně než ve formě psané. Psaná forma totiž dává prostor k jisté interpretaci textu, a proto obsah psaného sdělení může vyznít jinak, než bylo třeba autorem zamýšleno. V mluvené formě má naopak autor výrazů možnost vyjádření pomocí síly a tónu hlasu, a pokud autora vidíme, tak i neverbálních prvků komunikace. Navíc pokud s autorem informace jednáme v reálném čase, má možnost okamžité zpětné vazby a případného dovysvětlení.

Jedním ze základních rozdílů mezi mluvenou a psanou podobou jazyka je připravenost projevu. Psaný projev bývá většinou plánovaný, připravený a lépe propracovaný. Autor má totiž na jeho přípravu více času, a tím pádem ho lépe promyslí a propracuje, má delší čas na to volit vhodné výrazy, aby co nejlépe popsal, co potřebuje sdělit. Psané projevy mohou však postrádat jistou míru subjektivity a emocionality. Tvoří je častěji rozvitá souvětí a mimo např. osobní dopisy a vzkazy by měly být psány spisovnou češtinou. Naopak projev mluvený je do značné míry nepřipravený, spontánní. Mluvené projevy často stojí na hraně spisovnosti, a to z důvodu užití nespisovných jazykových prostředků, nejčastěji obecněčeských. Mluvený projev je neopakovatelný (mimo nahrávky), pomíjivý a vzniká na základě nějaké konkrétní situace, se kterou je úzce spjat. Jak již bylo uvedeno, umožňuje ale lépe reagovat na potřeby adresáta a rozhodně mu nebude chybět emocionalita. Mluvený projev vzniká okamžitě v reálném čase a může se stát, že ne vždy mluvčí tak rychle dokáže najít vhodná slova a výrazy pro co nejlepší vyjádření sdělované informace. Dochází potom k užívání tzv. parazitních slov (např. vlastně, jakoby, jako, atd.), která mluvčí říká, jen aby mluvil a získal čas, ale i k volbě nevhodných a neurčitých výrazů. U psaných projevu k těmto jevům většinou nedochází, a proto bývá přesnější a výstižnější než mluvený. V mluveném projevu má mluvčí

možnost měnit podle potřeby sílu i tón hlasu, čímž může dát sdělované informaci nový význam. Podle intonace může adresát snadno odhalit např. ironii nebo sarkasmus.

Co se týče elektronické komunikace, ta bývá považována za projev psaný, ovšem s prvky mluvenosti.

1.2.2 Komunikace na internetu

Komunikace na internetu probíhá nejčastěji prostřednictvím počítače, nebo v poslední době také často prostřednictvím chytrých telefonů či tabletů. „Jejich uživatelé vstupují do komunikační situace, aby naplňovali komunikační cíle, jež byly dosud uskutečňovány zejména mluvenou formou. Velice často jde o neformální komunikaci, která má charakter bezprostředního dialogu.“⁸ Jakožto psaný projev by měla i komunikace na internetu splňovat požadavky spisovného jazyka, ale vzhledem k tomu, jak uvádí Jitka Málková, že tyto psané projevy v podstatě nahrazují projevy mluvené, není pro uživatele spisovnost projevu prioritou a často bývají pravidla spisovného jazyka porušována.

Jednou z největších výhod komunikace na internetu je možnost propojení lidí ze všech koutů světa. Na internetu lze pohodlně konverzovat se sousedem, který sedí několik metrů od vás, stejně jako s přáteli, kteří žijí v Austrálii. Na různých internetových stránkách lze najít odpověď v podstatě na cokoli, avšak za správnost informací málokdo ručí. To samozřejmě do jisté míry souvisí i se snadno zneužitelnou anonymitou, kterou internet poskytuje. Jistě, pokud se například maminky na diskuzních fórech chtějí zeptat na něco intimního, nepřihlásí se do diskuze pod svým jménem, ale jako anonym, aby si uchovaly své osobní údaje. Anonymita přispěvatelů se ale může velice snadno obrátit proti nám, protože si nikdy nemůžeme být jistí, komu přesně píšeme a kdo komunikuje s námi, pokud daného člověka nevidáme i v reálném životě. Ani to ovšem nemusí být záruka, protože existuje spousta tzv. hackerů, což jsou lidé zběhlí v technice a dokážou proniknout do uživatelských účtů různých osob a vydávat se na internetu za ně.

Nevýhodou komunikace na internetu je jistě celková závislost na internetu a moderních technologiích. Jak již bylo výše naznačeno, trendem dnešní doby je komunikace pouze pomocí různé techniky, ale komunikace tzv. z očí do očí ze společnosti začíná mizet. Lidé spolu reálně tráví mnohem méně času a někdy už ani nejsou schopni běžné mezilidské komunikace. Dalším nebezpečím je právě zmíněný pocit anonymity na internetu, takže člověk

⁸ MÁLKOVÁ, Jitka. Elektronická komunikace jako specifický žánr mezilidského dorozumívání. In: Čeština – bádání a učení: sborník z mezinárodní vědecké konference. Brno: Masarykova univerzita, 2007. s. 100

nejen že někdy neví, komu se svěřuje s detaily vlastního života, ale prozradí i informace, které by za jiných okolností nikomu neřekl. Pokud je sdělí důvěryhodné osobě, pak je to asi v pořádku, problém nastává, když dotyčná osoba poskytnuté osobní informace zneužije, čímž může dojít i ke kyberšikaně. Zabránit kyberšikaně by měla netiketa.

1.2.3 Netiketa a kyberšikana

Pojem netiketa vznikl spojením dvou slov. Jedná se o slovo net (anglicky síť, obecně český výraz pro internet) a pochopitelně etiketa. Netiketa je soubor pravidel slušného chování na internetu (v různých příspěvcích, diskuzích atd.).

Netiketa slouží k podchycení nevhodného chování na internetu, či zneužívání sítě k páchání trestné činnosti. Jednou ze zásad, se kterou netiketa přichází, je jednoznačnost zprávy. Autor zprávy by se měl vyjadřovat přesně a jasně, bez použití dvojsmyslů, aby se předešlo mylnému pochopení zprávy. Další zásadou je chovat se zdvořile k ostatním uživatelům. Za nezdvořilost je považováno například přeposlání soukromé nebo dokonce intimní informace bez souhlasu majitele. Dále také napadání, zneužívání a urážení ostatních uživatelů a účastníků komunikace. Za zneužití může být považováno například vymámení intimní informace nebo proniknutí k cizímu účtu a vystupování pod jeho jménem, také úmyslné zahlcování nechtěnými e-maily apod. Tím se dostáváme ke druhému pojmu, a to je kyberšikana.

Kyberšikana je specifický druh šikany, který se odehrává v kyberprostoru, tedy na internetu. Podobně jako klasická šikana označuje nežádoucí jednání daných osob (uživatelů internetu) a omezování svobody šikanovaného. „Jedná se o šikanování jiné osoby pomocí informačních technologií - internetu, mobilních telefonů, apod. (např. vydírání, ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod.).“⁹ Proti kyberšikaně je mnohdy těžší se bránit, právě kvůli výše popisované anonymitě internetu. Kyberšikana ale bývá často doplňkem běžné šikany hlavně ve školním prostředí a pak bývá snazší identifikovat šikanujícího. Kyberšikana se však nevyhýbá ani dospělým. Následuje přiblížení různých druhů kyberšikany.

Flaming – je agresivní slovní napadání uživatele internetu. Vzniká z velice vyhrocené hádky. Agresor často podobné hádky úmyslně vyvolává například přidáváním kontroverzních

⁹ BURÝŠKOVÁ, Lenka. Víte, co je KYBERŠIKANA? [online] 11. 12. 2009 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z WWW: <www.policie.cz/clanek/vite-co-je-kybersikana.aspx>

příspěvků a zaujímáním radikálních postojů. Uvádí se, že ke slovnímu napadání dochází v kyberprostoru až čtyřikrát častěji než v reálném životě.

Kyberharašení – je agresivní útok na oběť šikany. Agresor zasílá oběti útočné nevyžádané zprávy. Těchto zpráv zasílá oběti velké množství a jsou oběti značně nepříjemné.

Kyberstalking – je pronásledování šikanovaného v kyberprostoru. Oběti pronásledovatele často znají a od tohoto stalkera jim chodí nevyžádané SMS zprávy, e-maily, telefonáty. Je sledován každý počin oběti na sociálních sítích, chatu atd. Pronásledované oběti tak hrozí ztráta soukromí, pocitu bezpečí a také osobních údajů. Stalking (pronásledování) je od 1. ledna 2010 v České republice trestným činem¹⁰.

Kybergrooming – je variantou manipulativního chování agresora. Ten si vyhlédne zranitelnou oběť, u které si získá důvěru, přiměje ji ke svěřením intimních informací a k osobní schůzce, kde oběť nějakým způsobem zneužije. Tento typ šikany je nejvíce nebezpečný pro děti, které s technologiemi tráví více času než se skutečnými přáteli.

Sexting – je rozesílání textů, fotek a videí se sexuální tematikou. Tyto materiály se často objevují na veřejně přístupných stránkách a pro oběť mohou mít až fatální následky, protože se mohou stát prostředkem vydírání. Není překvapením, že podobné případy mohou skončit i sebevraždou oběti.

1.2.4 Emotikony

Pro komunikaci na internetu je velice příznačné používání emotikonů. Slovo emotikon pochází z angličtiny (*emoticon* = emotions – emoce, city + icon – ikona, obrázek) a odráží emoce a pocity pisatele. V češtině pro ně také nalezneme ještě jeden obecněčeský výraz „smajlík“ (z anglického *smile* [smajl] = úsměv). Zpočátku byly hlavně dva základní emotikony zobrazující radost :) a smutek :(, které se tvoří použitím dvojtečky a závorčky. S postupem času jsou emotikony neustále zdokonalovány a jejich dnešní zpracování má podobu malého žlutého kulatého obličejce s konkrétním výrazem, přičemž se z počtu základních dvou dostaly na několik desítek. Emotikony navíc nezobrazují už jen pocity, ale například i různé lidské činnosti. Vedle emotikonů uživatelé často vkládají i další obrázky, které doplňují text. Použitím emotikonu dáváme jasněji najevo, jak chceme, aby text vyzněl, a dáváme tím menší šanci nepochopení a chybné interpretaci napsaného textu.

¹⁰ PAPEŽOVÁ, Zdeňka. PREVENCE – Stalking [online] [cit. 2018-06-15] Dostupné z WWW: <www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>

1.3 Odborné práce k tématu

Téma mateřství v internetových diskuzích je tématem velice zajímavým. Přestože se začínají objevovat práce, které se věnují právě slangu matek přispívajících do internetových diskuzí, těchto prací zatím není mnoho. Objevují se spíše kvalifikační práce (bakalářské i diplomové) nebo odborné články. Mezi takové články je vhodné uvést *Jak si povídají matky v internetové kavárně* od Michaely Liškové¹¹, *Bydlenka, snažilka nebo tvořilka?* od Markéty Maturové¹² a *Snažilkovský slang* od Pavly Chejnové¹³.

1.3.1 Práce Michaely Liškové

Lišková začíná svůj příspěvek zajímavou úvahou. „Rozmluvy matek na mateřské dovolené, které se dříve odehrávaly na dětských hřištích, v čekárnách pediatrů či na soukromých návštěvách, jsou nyní zásluhou internetu veřejně přístupné.“¹⁴ Pravdou je, že kdyby tyto rozmluvy probíhaly stále jen na výše zmíněných místech, bylo by jistě těžší získat přístup k tomuto zajímavému jazykovému materiálu. Díky internetu a tomu, že jsou dnešní matky ochotné své osobní a leckdy velmi intimní záležitosti veřejně sdílet, může kdokoli na způsob jejich vyjadřování celkem snadno nahlédnout. Otázkou je, do jaké míry si tuto přístupnost pisatelky uvědomují.

Autorka v úvodu krátce představuje různá internetová fóra a dále se věnuje hlavně webovým stránkám *Baby-café* (www.baby-cafe.cz). Zde bývají prezentovány deníčky, které píše převážně matky a tyto články jsou tříděny do skupin podle tematického zaměření (např. Deníčky o snažení, Deníčky o dětech, Kojení, atd.). Pod články následně vznikají diskuze převážně v přátelském duchu. Diskuzi lze ale založit i samostatně a slouží jako nástroj pro rychlé získávání informací. Tyto informace pocházejí většinou od zkušených matek nebo od odbornic, neboť přispěvatelkami jsou i lékařky (pediatřičky i gynekoložky), psychologky z pedagogické poradny, učitelky apod. Čím je ale specifická konkrétně komunikace maminek? Ty se oslovují přezdívkami, které si tvoří každá uživatelka sama, a diskuze probíhají spíše v přátelském duchu. Pod přezdívkou lze najít také jakýsi titul každé přispěvatelky, který se mění v závislosti na počtu publikovaných příspěvků (např. žvatlalka,

¹¹ LIŠKOVÁ, Michaela. Jak si povídají matky v internetové kavárně. In: *Jazykovědné aktuality*, 2008, roč. 45, č. 1-2, s. 33–38

¹² MATUROVÁ, Markéta. Bydlenka, snažilka nebo tvořilka? In: *Sociolekty v současnosti*. Plzeň: ZČU v Plzni, 2016, s. 87–91.

¹³ CHEJNOVÁ, Pavla. Snažilkovský slang. In: *Jazykovědné aktuality*. 2009, roč. XLVI, č. 3 a 4, s. 113–118

¹⁴ LIŠKOVÁ, Michaela. Jak si povídají matky v internetové kavárně. In: *Jazykovědné aktuality*, 2008, roč. 45, č. 1-2, s. 33

klábosilka, diskutérka, drbna, aj.). Samozřejmě ne každý chce vystupovat pod nějakým jménem, a proto jsou zde k nalezení i příspěvky podepsané jako inkognito.

Hlavním komunikačním jazykem je zde čeština, ale vyskytuje se zde i nemálo příspěvků psaných slovensky. Podle Liškové je možné se setkat i nepřímo s angličtinou, tedy ne že by pisatelky psaly své příspěvky anglicky, ale například posílají odkazy na různé články psané právě v anglickém jazyce (často bez upozornění, že se nejedná o zdroj v češtině).

Co se týče konkrétního výraziva, upozorňuje autorka na značnou hravost jazyka a četný výskyt slangismů, zkratek, ale hlavně zdobnělin. Časté zdobněliny si vysvětluje tím, že autorkami diskuzí jsou matky malých dětí a při komunikaci s nimi a o nich je užívání zdobnělin běžným jevem. Dále ale uvádí i zajímavý fakt, totiž že zejména zájmový „slang byl zatím popisován převážně v mužských prostředích, např. počítačový slang, filatelistický slang, slang šachistů, slang kulturistů.“¹⁵ Tohle jistě souvisí právě s novou dostupností těchto diskuzí díky internetu, a tak autorka předpokládá další hojný zájem o „mateřský slang“. Lišková také dále uvádí příklady užití konkrétních slangismů, přičemž se nejvíce soustřeďuje na zdobněliny a zkratky.

1.3.2 Práce Markéty Maturové

Maturová se podobně jako Lišková rozhodla věnovat hlavně jednomu serveru, kde probíhají diskuze maminek. Autorka se tedy zaměřila na webovou stránku *Mimibazar* (www.mimibazar.cz). V případě *Mimibazaru* se jedná o rodinný inzertní server, který je určen zejména ženám – matkám. Prostředí *Mimibazaru* je virtuální prostor, kde matky prodávají či vyměňují různé předměty (vlastní vyrobené produkty, ale hlavně dětské a dámské oblečení), ale vyměňují si i názory a zkušenosti na místních diskuzích. *Mimibazar* má své příznivce, je jedním z nejoblíbenějších „mateřských“ serverů, ale i své odpůrce, kteří se dokonce shromažďují a zakládají skupiny na sociální síti Facebook (*Mimi bizarre*), nebo další webové stránky (např. www.okoun.cz). Tito „antifanoušci“, jak je Maturová nazývá, „kritizují především tematické zaměření diskuzí a způsob jejich vedení, užívání specifických výrazových prostředků a v neposlední řadě také některé kuchařské recepty, které jsou sice rychlé a levné, avšak mají velmi nízkou výživovou hodnotu.“¹⁶

¹⁵ LIŠKOVÁ, Michaela. Jak si povídají matky v internetové kavárně. In: *Jazykovědné aktuality*, 2008, roč. 45, č. 1-2, s. 34

¹⁶ MATUROVÁ, Markéta. Bydlenka, snažilka nebo tvořilka? In: *Sociolekty v současnosti*. Plzeň: ZČU v Plzni, 2016, s. 87–91.

Dále autorka uvádí, že uživatelky se oslovují přezdívkami, které si tvoří samy při registraci. Zmiňuje, podobně jako Lišková, že hlavním komunikačním jazykem je zde čeština, ale objevují se i příspěvky psané slovensky. Také upozorňuje na velmi častý výskyt deminutiv (zdrobnělin) a jako důvod uvádí stejnou skutečnost, tedy že jsou pisatelky ovlivněny komunikací s malými dětmi nebo o nich a tato komunikace je na deminutiva bohatá. Přidává i výskyt tzv. mateřského plurálu (popřípadě rodičovského), kdy se místo 3. osoby singuláru užívá 1. osoba plurálu (např. spinkali jsme po obědě – spalo ale pouze dítě). Vedle popsaných jazykových prostředků zmiňuje autorka i neязыkové, obzvláště emotikony, čili grafické symboly vyjadřující emoce, ale jsou to i znaky vztahující se k dětem, zvířatům, potravinám, sportu, svátkům a zvykům či životním jubileím. V neposlední řadě se autorka dále detailněji věnuje i slangismům.

Zajímavou informací, kterou Maturová přináší, je třídění příspěvatelek do různých kategorií, např. bydlenka – žena, která ráda zvelebujе svůj byt, ale jak je v článku uvedeno, oslovují se tak všechny matky přispívající na *Mimibazar*. Narazit lze také na hobytku, která se ráda věnuje svému koníčku, vařilku, tu jež ráda vytváří pochoutky v kuchyni, motalinku se zálibou v pletení a háčkování a spoustu dalších. Od těchto kategorií je také odvozen název článku.

Co se týče témat, nejdiskutovanější na *Mimibazaru* jsou témata sex, těhotenství a porod, přičemž velké množství debat se týká období před otěhotněním. Autorka pak vypisuje konkrétní často užívané slangismy. Podle ní *Mimibazar* sdružuje matky, které vnímají mateřství jako radostné období a touží si vzájemně sdělovat zkušenosti, přičemž si mnohdy ani neuvědomují specifičnost jazyka, který užívají a který je nadměrně obohacen o deminutiva. Odpůrce těchto webových stránek také dráždí slovesa odvozená od podstatných jmen (kočárkovat, látkovat atd.). Objevují se i derivační kompozita (prvosnažilka) a zkratková slova (prdopeč – prášek do pečiva). Na závěr Maturová dodává, že jazyk těchto pisatelek je velmi pestrý a jeho jazykové prostředky by neměly uniknout pozornosti lingvistů.

1.3.3 Práce Pavly Chejnové

Chejnová se rozhodla analýze podrobit slang specifické části příspěvatelek na různých diskuzní fóra, a to skupinu žen snažících se o otěhotnění, často za pomoci metod asistované reprodukce. Tyto ženy se označují jako snažilky. Pro svůj rozbor „snažilkovského slangu“ si zvolila jazykový materiál shromážděný z několika webových stránek – www.emimino.cz, www.rodina.cz, www.babinet.cz a www.modrykonik.cz. Tyto stránky, stejně jako výše

popisované *Baby-café* a *Mimibazar*, poskytují prostor pro diskuze o různých tématech, která se týkají mateřství.

Co se týče lexikální stránky slangu, pisatelky údajně často užívají odborné výrazy, slangové výrazy nebo zkratky a předpokládají, že všichni ostatní jim rozumí. Občas se objeví žádost o vysvětlení, pak nějaká ze zkušenějších přispěvatelk případným nováčkům vysvětlí, co který výraz znamená, avšak tyto dotazy se příliš často nevyskytují. U odborných výrazů a zkratk lze narazit hlavně na termíny lékařské, převážně z oboru gynekologie a asistované reprodukce. Chejnová se také zmiňuje o metaforičnosti jazyka snažilek, což značí kreativitu jazyka pisatelek. Metaforou se často vyjadřují negativní skutečnosti. Dále je, podobně jako u Maturové, zmíněn posun u gramatických kategorií (Maturová hovoří o „mateřském plurálu“), kdy je užito plurálu, i když činnost vykonává jen jedna osoba. Zatímco Maturová uvádí příklady užívání plurálu, kdy je činnost dítěte spojena s činností matky (najedli jsme se a spinkali), Chejnová popisuje slang žen, které se teprve snaží o otěhotnění a dítě zatím nemají, tudíž je zde spojena činnost ženy a partnera (máme pomalé spermíky, jsme těhotní, atd.).

Přispěvatelky si zásadně tykají a všechny diskuze probíhají v přátelské a kooperativní atmosféře. Uživatelky jsou velmi empatické a snaží se svými příspěvky, kde popisují své zkušenosti nebo rady, co nejvíce pomoci ostatním v jejich problému. Takto ryze přátelské prostředí je na internetu podle autorky velmi ojedinělé a vzácné. Dále je připomenuto hojné užívání emotikonů pro větší pocit empatie.

V závěru Chejnová shrnuje poznatky, že je v textech diskuzí znatelný sklon ke kooperaci a empatii, s čímž podle ní souvisí hojné užívání deminutiv. Výskyt deminutiv a odborných termínů v rámci jednoho textu označuje za velmi neobvyklý.

1.3.4 Shrnutí

Všechny tyto odborné články byly zaměřeny na slang žen, které přispívají do výše popsaných internetových diskuzí. Autorky se v analýzách shodují hlavně na tom, že všechny diskuze mají za úkol pomoci ostatním matkám, díky společným tématům matky sdružují a umožňují rychlou výměnu zkušeností a rad. Podle typu webových stránek zde ale uživatelky mohou i kupovat či prodávat bazarové zboží nebo vlastní výrobky.

Pokud se jedná o jazyk, všechny autorky popsaly četný výskyt deminutiv, přičemž tento jev spojují s faktem, že uživatelky tohoto sociolektu jsou v kontaktu s malými dětmi a komunikace s nimi nebo o nich tradičně zahrnuje i časté užívání zdvořilých. Dále

upozorňují na výskyt tzv. mateřského plurálu, který je pro mluvu matek neméně typický. Existují však i specifické slangové výrazy. Porozumět některým těmto výrazům může být pro běžného člověka složité.

Všechny autorky se také shodly, že je tento rychle se rozvíjející sociolekt velice zajímavý a jistě si zaslouží pozornost lingvistů i do budoucna.

1.4 Popis zdrojových portálů

Tato část práce je věnována popisu jednotlivých internetových portálů, z nichž byl čerpán jazykový materiál. Jedná se o známé a výhradně české portály, které se samy prezentují jako portály pro budoucí i stávající matky. Tyto portály mají většinou podobné schéma a byly vybrány takové, které obsahují i diskuzní fóra, kam přispívají samy uživatelky a je zde využit právě sociolekt, jenž je předmětem zkoumání v této práci.

1.4.1 eMimino.cz

Tento portál s názvem eMimino.cz¹⁷ je pravděpodobně nejznámější a nejužívanější internetový portál pro budoucí i současné matky, a proto jeho popisu bude věnováno nejvíce prostoru. Jeho provozovatelem je společnost MAFRA, a. s., která je členem koncernu AGROFERT.

Stěžejní pro tuto webovou stránku je diskuzní fórum s nespočtem diskuzních vláken. Podobně jako u ostatních webových stránek shodného zaměření (popsaných výše) i zde je vybízeno k registraci, kde uživatelky zadají svoji e-mailovou adresu a vytvoří si takzvaný uživatelský profil s libovolnou přezdívkou. Pod touto přezdívkou přidávají příspěvky do diskuzí nebo píšou jiné články, například do sekce deníčku. Dále je nutné uvést stav, kde je na výběr: čekáme dítě, snažíme se o dítě, máme dítě, máme více dětí a jiné. Před registrací také musejí udělit souhlas s užíváním portálu v rámci stanovených pravidel a potvrdit, že jim bylo více než 15 let. Pokud ne, není dovoleno se na emimino.cz registrovat. Internetového portálu lze využívat i jako nepřihlášený uživatel, přihlášení uživatelé mají přístup do skupin a také mohou posílat zprávy ostatním registrovaným či si je přidávat do přátel.

Po grafické stránce není portál nijak složitě proveden. Je spíše situován jednoduše pro co nejsnazší užívání a orientaci (přehlednost, rychlá navigace, atd.). Jsou použity nenápadné barvy, kombinace odstínů modré a bílé, text v člancích a diskuzích má černou barvu na bílém pozadí. Kontrast barev je vhodně zvolen, aby usnadnil vyhledávání a jiné užívání portálu.

¹⁷ eMimino.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-08]. Dostupné z WWW: <www.emimino.cz>.

V úvodu stránky je k vidění název stránky, pod ním lišta s odkazy (záložkami) a následně vybrané příspěvky. Mezi odkazy patří: diskuze, skupiny, bazar, deníčky, slevy, recenze, poradny, porodnice, fotoalba, recepty, encyklopedie. Pro účely této práce je samozřejmě stěžejní záložka diskuze a odtud byl sebrán jazykový materiál, který je rozebírán v praktické části práce.

Po zvolení záložky diskuze se uživatel (ať už registrovaný a přihlášený či nikoli) dostane do diskuzního fóra, k výčtu nejrůznějších diskuzních vláken. Tato vlákna jsou tematicky řazena do několika skupin: Jak na eMimino; O bazaru eMimino; Snažíme se o miminko; Těhotenství a porod; Novorozenec a kojeneček; Výbavička pro miminko; Kočárky; Od batolete až do puberty; Zdraví; Co trápí maminky; Vztahy; Bydlení, domácnost; Finance; Hobby a zájmy; Hledáme maminky, které spojuje... Nejvíce pozornosti bylo ve výzkumné fázi věnováno tématům: Snažíme se o miminko; Těhotenství a porod, Novorozenec a kojeneček a Od batolete až do puberty.

Vytváření diskuzních vláken a přidávání příspěvků je zcela v režii uživatelky (většinou se jedná o ženy). Každý návštěvník webové stránky může zakládat nová vlákna a přidávat příspěvky, ať už pod svým jménem, přezdívkou či anonymně. Někdy i registrované uživatelky píšou příspěvky anonymně, hlavně v případě, kdy se dotaz týká příliš intimních záležitostí nebo si nejsou zcela jisty otěhotněním a z pověrčivosti nechtějí nic „zakřiknout“. U každého vlákna je navíc zobrazeno datum přidání posledního příspěvku, a pokud k tomu došlo v též den, kdy uživatel stránky navštívil, je toto datum napsáno červeně. Pokud je příspěvek více než den starý, je datum zobrazeno černě. Vedle data je také uvedeno, kdo příspěvek napsal a v další kolonce je odtajněn počet všech příspěvků v daném diskuzním vlákně.

U každého příspěvku je uvedena autorka, datum zveřejnění textu a údaj o počtu napsaných příspěvků dané uživatelky. Podle počtu jsou jí udíleny jakési hodnosti (zkušenost v diskuzích). Začíná se na *nováčkovi* a postupně se z uživatelky stává *povídalka*, *kecalka*, *zasloužilá kecalka*, *ukecaná baba* ;) a může přejít až k označení *závislačka*, *echt Kelišová*, *extra třída :D*, *neúnavná pisatelka* či *hvězda diskuze*. Lze si všimnout, že některá zkušenostní označení jsou doplněna o emotikony. Některé uživatelky mají nastavený automatický podpis, kdy se pod každým jejich příspěvkem zobrazí například takzvaný metřík, kde lze zjistit, jak staré mají děti, neboť se sám aktualizuje, nebo se zde zobrazují vybrané inzeráty zboží, které daná uživatelka prodává v bazaru, který je též součástí portálu eMimino.cz.

Při zvolení záložky skupiny se zobrazí nabídka skupinových chatů, řazených do čtyř témat: Skupiny dle TP; Skupiny svačinek; Skupiny podle společného zájmu; Skupiny dle místa. Tyto skupiny pomáhají uživatelkám, aby našly jiné uživatelky společného zaměření a mohly tak v diskuzích řešit specifitější problémy. Většina těchto skupin je navíc soukromá, tudíž je pro vstup do skupiny nutná registrace a schválení přístupu. Registrace a přihlášení je též nutné k založení nové skupiny. Nepřihlášený uživatel ale může nahlédnout do otevřených skupin a může sem i psát příspěvky. U skupin jsou zobrazeny moderátorky (zakladatelky skupiny) a počet členů.

Další záložkou je bazar. Zde uživatelky bezplatně inzerují nejrůznější zboží, které je rozříděno do patřičných kategorií. Inzerují se převážně předměty pro děti, jako použité kočárky, oblečení (jak pro děti, tak pro dospělé), autosedačky, kosmetika, obuv, hračky, výbavička, atd., ale i věci pro domácnost, vlastnoruční výrobky, knihy, nábytek a ostatní. Dojednání obchodu probíhá výhradně mezi uživatelkami a za výsledek obchodu nenese provozovatel portálu zodpovědnost.

Poměrně zajímavou záložkou jsou deníčky. Sem uživatelky píší články, ve kterých sdělují často své zkušenosti. Tato sekce funguje spíše jako zájmový blog. I deníčky jsou řazeny do několika podkategorií například snažení, cvičení a hubnutí, kariéra, o životě, zdraví, pro zábavu a jiné.

Záložka slevy ukrývá odkazy na akční letáky různých prodejců potravin, kosmetiky, oděvů atd. Například jsou zde k nalezení letáky hypermarketu Tesco, Lidl, Albert, drogerie DM, Rossman, Teta, lékárny Dr. Max, prodejců jako Tchibo, Pepco a další.

Pod záložkou recenze jsou shromážděna hodnocení produktů jako pleny a potřeby k přebalování, dětská kosmetika, hračky, knihy o mateřství, těhotenské testy, výbava pro děti, výživa atd. Recenze se zakládají na hodnocení uživatelek (maminek), které s výrobkem mají zkušenosti.

Pokud uživatelky nenajdou vhodnou radu na diskuzním fóru, obrátí se na poradny, kde jim odpovídají většinou lékaři nebo jiní odborníci v dané problematice.

V záložce porodnice jsou soustředěna hodnocení porodnic uživatelkami. Je zde tedy nejen seznam českých porodnic, ale i jejich doporučení/nedoporučení na základě zkušeností rodiček-uživatelek, adresa, kontakty, jméno primáře porodnického oddělení, krátký popis a odkaz na webovou stránku porodnice. Navíc si zde mohou budoucí rodičky přečíst konkrétní zkušenosti jiných žen a případně se jich i na něco doptat v diskuzním vláknu.

Pod záložkou fotoalba jsou umístěna fotoalba uživatelů, také tříděna do kategorií. Uživatelky sem nahrávají většinou fotky svých dětí, ručních výrobků a podobně.

Do záložky recepty píší uživatelky své recepty na dětská jídla. Na výběr jsou dětské kaše; dětské nápoje; dorty, koláče a sušenky; jídla s masem; do 1 roku; pečivo a chleba; polévky; pomazánky; sladká jídla; zeleninová jídla pro děti.

V encyklopedii jsou vysvětleny různé pojmy a situace vztahující se k mateřství, například co se týče vývoje dítěte, co by ve kterém měsíci mělo ovládat, co se děje v těhotenství týden po týdnu, formy umělého oplodnění, informace k potratu, porodu, ale i k sociálním dávkám.

Internetový portál emimino.cz je přehledný, strukturovaný, uživatelsky přátelský, ovládání probíhá intuitivně.

1.4.2 ProMaminky.cz

Dalším z popisovaných je portál ProMaminky.cz¹⁸. Tento portál má podobnou strukturu jako předchozí popisovaný, tudíž budou zdůrazněny spíše rozdíly. Provozovatelem je společnost ProMaminky.cz s. r. o., která sídlí v Praze.

Graficky je tato webová stránka ještě jednodušší než předchozí. Obsahuje také prvky pro snazší orientaci, jako je rychlá navigace, kde je lineárně zobrazena cesta zvolených odkazů, např. Úvod \ Diskuze \ Zdraví dítěte \ Nemoci a zdravotní potíže. Využívá pouze bílé barvy v kombinaci s odstíny šedé (až na drobné výjimky) a je kvůli tomu o něco méně uživatelsky přátelská než eMimino.cz.

V úvodu je zobrazeno nejprve logo a odkazy na registraci či přihlášení. Pod tímto jsou dvě lišty s odkazy (záložkami): úvod; články a rozhovory; diskuze; kreativní dílna; hodnocení; akce, výlety; recepty; e-shop; zábava; kalendář jmen; užitečné; věrnostní program; soutěže; ankety. Pro sběr jazykového materiálu posloužila záložka ukrývající odkaz na diskuzi.

Diskuze jsou opět tříděny do kategorií podle tématu, kterému se diskutující věnují. Většinou se zaměřují na téma mateřství a na příbuzná témata (Plánujeme miminko, Těhotenství, Porod, Miminko do 1 roku, Zdraví dítěte, Zdraví matky), ale také na další témata, která mohou být ženám – matkám blízká (Hobby a volný čas, Finance, úřady, Vztahy, rodina). V každé z kategorií jsou ještě upřesňující podkategorie a diskuzní vlákna. Na rozdíl od portálu eMimino.cz se zde pro vkládání příspěvků a vytváření diskuzních vláken musí

¹⁸ ProMaminky.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-08]. Dostupné z WWW: <www.promaminky.cz>.

uživatel registrovat a přihlásit. U každého vlákna je shodně uveden autor či spíše autorka vlákna, ale datum ukazuje čas založení vlákna, nikoli zveřejnění posledního příspěvku do diskuze. Nepřihlášení uživatelé mohou jen nahlížet do diskuzí, ale nemohou se na nich podílet. Při registraci je nutné vyplnit e-mailovou adresu, libovolné uživatelské jméno a heslo. Důvodů pro registraci mimo přidávání příspěvků, sdílení zkušeností a nahrávání fotek, uvádí ale přímo sám portál více, například sbírání věrnostních bodů – pampelišek, které pak mohou uživatelky uplatnit při výběru dárků a dalších odměn ve věrnostním programu.

Tyto pampelišky lze získat různým způsobem. Jeden z nich je nákup na e-shopu. Tam si můžou uživatelky objednat oblečení pro své ratolesti. Oproti nabídce na eMimino.cz nejde o bazar, kde by si uživatelky měnily použité zboží, ale o prodej ručně šitého oblečení. Ani výběr není samozřejmě tak široký, jedná se o oblečení pouze pro kojence a malé děti.

Dále je zde navíc kreativní dílna, kde uživatelky sdílejí své nápady hlavně na výrobu dekorací či zvelebování bytu, především dětského pokoje. V záložce akce, výlety jsou k dispozici nápady a rady, kam se s potomky vydat. Záložky recepty a poradny fungují stejně jako na předchozím portále. Navíc je zde naopak záložka zábava, kde se mohou maminky pobavit třeba „hláškami“, poté záložka kalendář jmen, kde jsou vypsána křestní jména a k nim jsou dopsány informace s významem, po zvolení daného jména i datum svátku v kalendáři a domácké verze jména.

Po obsahové stránce je internetový portál velmi pestrý, chybí mu výraznější grafické zpracování, které by usnadnilo užívání webové stránky. Nevýhodou může být do jisté míry i nutnost registrace pro plnohodnotné aktivní užívání stránky.

1.4.3 Maminka.cz

Jedním z dalších internetových portálů využitých pro sběr jazykového materiálu je webová stránka Maminka.cz¹⁹. Provozovatelem je pražská společnost CN Invest a. s.

Grafika je opět relativně strohá, využívá barevné kombinace světle modré a bílé. Úvodní lišta s odkazy je jen jedna a je na ní méně záložek, což je zároveň přehlednější.

Zobrazeny jsou záložky: těhotenství, porod, děti, slavní rodiče, videa, diskuze, kalkulačky a testujeme. Pod většinou záložek se skrývají články na dané téma. Rozdíl je pochopitelně u záložky diskuze. Podobně jako předchozí stránky i tato nabízí možnost registrace a vytvoření uživatelského účtu. Pro uživatele, kteří se neradi někam registrují, je

¹⁹ Maminka.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-09]. Dostupné z WWW: <www.maminka.cz>.

pozitivní fakt, že to není nezbytné pro používání portálu ani pro psaní příspěvků do diskuze či k zakládání nových vláken.

Pod lištou se záložkami je ale navíc oproti konkurenčním stránkám ještě jedna, na které jsou body znázorňující týdny těhotenství a celá osa s body (týdny) je členěna na tři části (tři trimestry). Tato osa slouží pro orientaci a navíc po zvolení daného bodu se zobrazí článek s konkrétním týdnem těhotenství a s informacemi, jak se dítě v tomto týdnu vyvíjí, jaké pocity, ale i vyšetření může nastávající matka očekávat a jsou zde rady, jakou aktivitu vykonávat, jak ulevit od obtíží doprovázejících těhotenství atd. Toto shromáždění nejdůležitějších informací na jednom místě je jistě velice praktické zejména pro prvorodičky. Vedle osy s body/týdny těhotenství následují ještě dva další body, a to novorozenec a kojeneček.

Diskuze jsou tříděny do několika kategorií podle témat jako početí, děti a rodina, dieta a hubnutí, povídání jen tak. Témata diskuzí se tedy opět úzce váží k těhotenství, péči o děti a každodenním problémům matek. Vedle konkrétního vlákna diskuze je uvedeno datum posledního zveřejnění příspěvku a celkový počet příspěvků. Jak již bylo zmíněno výše, do diskuze se může zapojit kdokoli, ať je registrován a přihlášen či nikoli.

Záložka kalkulačky obsahuje dvě aplikace. Jednak je zde těhotenská kalkulačka, kde se po zadání patřičných údajů vypočítá předpokládaný termín porodu, a jednak je k dispozici ovulační kalkulačka, kde si může kdokoli nechat vypočítat rozmezí ovulačních dnů.

V poslední záložce s názvem „testujeme“ naleznou uživatelé testování různých produktů pro děti. Toto testování většinou provádí redakce a zde zveřejňuje výsledky a hodnocení, často doplněné videem. V některých případech testy prováděly čtenářky a redakce poté zpracovala údaje získané od nich.

Tento internetový portál je uživatelsky přátelský, velice přehledný a vhodný hlavně pro nastávající matky a matky v rané fázi mateřství.

1.4.4 Maminkám.cz

Poslední z popisovaných portálů, odkud byl shromážděn jazykový materiál pro pozdější rozbor, je internetový portál Maminkám.cz²⁰. Provozovatelem je tentokrát fyzická osoba Irena Řehová, podnikatelka.

²⁰ Maminkám.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-09]. Dostupné z WWW: <www.maminkam.cz>.

S ohledem na grafickou stránku je tato webová stránka asi nejvíce pestrá. Záložky v úvodní liště nesou každá jinou barvu. Úvodní stránka je velmi přehledná. V diskuzích je využita opět hlavně bílá, pro text černá a pro různé odkazy modrá barva.

I tento portál nabízí registraci a vytvoření uživatelského účtu, avšak není to nezbytné pro plnohodnotné používání portálu. I nepřihlášení uživatelé mohou zobrazit články, všechny diskuze a do diskuzí i aktivně přispívat. Je zaměřen hlavně na informace, takže přednostně funguje spíše jako časopis, který je obohacen o diskuzní fórum. Řešenými tématy v člancích a zároveň prvními čtyřmi záložkami v úvodní liště jsou: těhotenství, výživa dítěte, vývoj dítěte, dětské nemoci. Předposlední záložka nese název blogy a poslední je diskuzní fórum.

Jak již bylo naznačeno, první čtyři záložky odkazují na články publikované provozovatelem. Každá z těchto záložek obsahuje ještě množství podkategorií s upřesňujícím tématem článků.

V záložce blogy jsou soustředěny příspěvky uživatelů, kteří zde zveřejňují své fotografie, zkušenosti, názory atd. Mimo příspěvek zde může kdokoli publikovat i svůj vlastní článek.

V diskuzním fóru jsou zobrazeny kategorie podle tématu, například antikoncepce, otěhotnění, kojenci 0 – 6 měsíců, batolata, výživa a recepty, nakupování a vybavička apod., ve vedlejším sloupci je uveden počet témat (založených vláken diskuzí), dále počet příspěvků celkově k dané kategorii a datum posledního příspěvku, kde je nejen uveden den a čas zveřejnění, ale i název konkrétního tématu (vlákna), autor/autorka posledního příspěvku a rychlý odkaz na zobrazení příspěvku. Po zvolení kategorie se zobrazí témata a u nich informace o tom, kdo téma založil a kdy, v dalším sloupci počet příspěvků konkrétně k tématu a v posledním sloupci opět datum a čas zveřejnění posledního příspěvku a krátká citace tohoto příspěvku. Nechybí ani odkaz na zobrazení příspěvku.

Zatímco u jiných portálů lze nalézt diskuze či články i na jiná témata než děti a vše kolem nich, tento portál je zaměřen více specificky právě na toto téma. Je však velice přehledný, většina diskuzí je aktivních, což svědčí o návštěvnosti. Nechybí jako u jiných webových stránek ani tzv. rychlá navigace pro snazší orientaci při vyhledávání.

1.4.5 Shrnutí

Všechny popisované internetové portály jsou zaměřeny na stejné či alespoň podobné téma, a to mateřství. Na všech lze nalézt diskuzní fórum, přičemž ne ve všech může kdokoli do diskuze přispět. Většinu těchto internetových stránek je ale možné plnohodnotně využívat

i bez registrace a vytváření uživatelského účtu. Na všech popisovaných webových stránkách se vyskytují články publikované redakcí portálu, někde i články či recenze publikované uživateli. Mezi uživateli těchto portálů jsou většinou ženy, které se buď snaží otěhotnět, nebo už děti mají a chtějí sdílet své zkušenosti, řešit s ostatními matkami své případné problémy nebo s nimi naopak sdílet radostné události a pomáhat ostatním. Na diskuzních fórech panuje převážně přátelská atmosféra a uživatelky si navzájem tykají.

Grafická struktura webových stránek je velmi podobná jen s malými odchylkami, například ve využití barev nebo v celkové přehlednosti.

2 Praktická část

Tato část je věnována rozboru a třídění shromážděného jazykového materiálu. Zkoumané výrazy patřící k sociolektu matek na internetových fórech jsou tříděny dle několika kritérií. Zaprvé to je z hlediska sémantického, tedy podle významu, co dané výrazy označují. Následuje kritérium formy vyjádření, tedy zda jsou výrazy jednoslovné či víceslovné. Poté slovnědruhovému kritérium, kdy jsou výrazy řazeny k příslušným slovním druhům. Dále je zohledněn onomaziologický postup, díky němuž výraz vznikl, tzn. buď slovotvorným, nebo neslovotvorným způsobem. Následně jsou výrazy tříděny dle expresivity a na závěr jsou děleny na slangismy a profesionalismy.

Co se týče metodologie, byl při zkoumání sociolektu upřednostněn lexikografický přístup před beletristickým²¹.

2.1 Kritérium sémantické

V této podkapitole jsou výrazy tříděny podle svého významu do skupin: názvy osob; názvy dějů a výsledků činnosti; názvy věcí a nástrojů; názvy prostředí a ostatní názvy.

2.1.1 Názvy osob

adopčátko, antidudlíkářka, aspík, autík, bejbísek, bydlenka, císařovna, dlouhosnažilka, domarodky, druhotěhule, dudlíkářka, dvojky, dvojvajky, dvoučárková, embrouš, embryjko, fazolka, gyndař, gyndr, hnuskařka, hobyłka, hubnulka, jednovajky, kojomil, LA, látkařka, manža, mimi, mimís, mimísek, monomatka, motalinka, mudra, multimatka, mykačka, nedonošeňátko, neplodka, nosilka, novošek, PA, píďalka, průtokáč, prvorodička, prvosnažilka, příťa, snažilka, šestinedělka, těhulka, tchánovci, tchýňka, tvořilka, vařilka, žluťáskové

Po prostudování těchto výrazů lze dojít k závěru, že nejvíce slangismů označujících osoby označují buď matku, nebo dítě. U matky jde velice často o fázi jejího mateřství (*snažilka – dvoučárková – těhulka – prvorodička – šestinedělka – monomatka – multimatka, ...*). Dále se zde ve velké míře vyskytují označení dítěte, popřípadě plodu v děloze, (*adopčátko, bejbísek, fazolka, mimísek*). Naproti tomu výrazy označující partnera, většinou otce dítěte, lze najít jen dva a rozlišují pouze to, zda je uživatelka sociolektu s partnerem v manželství či nikoli (*manža, příťa*). Co se týče ostatních osob, jsou zmíněny ty, se kterými

²¹ HUBÁČEK, Jaroslav. K metodologii zkoumání slangů. In: *Sborník přednášek ze IV. konference o slangu a argotu v Plzni 9. – 12. února 1988*, Plzeň: Pedagogická fakulta v Plzni, 1989, s. 5-12.

se v průběhu mateřství setká asi každá matka, a to rodiče otce dítěte (*tchánovci*), lékař (*gyndař, mudra*) či porodní asistentka (*PA*).

Názvy osob jsou také nejpočetnější skupinou v sémantickém třídění.

2.1.2 Názvy dějů a výsledků činnosti

blindit, bublinkování, císařovat, drndání, hamat, kočárkování, kojdo, kojo, látkování, mateření, nočníkovat, odplenkovat, plenkování, pokojdit si, poslíčkovat, prdíkovat, protivkovat, pušit, rýmovat, sexík, skleničkovat, snaženíčko, sunárkovat, šátkování, šátkovat, teplotkovat, těhulkování, tulení

U názvů dějů se lze setkat převážně s aktivitami, které probíhají s dětmi (*kočárkování, látkování, šátkovat*), nebo je děti vykonávají (*hamat, prdíkovat, pušit*). Popřípadě se objevují činnosti doprovázející těhotenství a porod (*císařovat, poslíčkovat, těhulkování*).

2.1.3 Názvy věcí a nástrojů

antina, autosedajda, clostík, dupky/dupajdy, HA, hekcína, hexa, hnuska, houpátko, jednoprcka, jednorázovka, JP, kojopolštář, látkovka, listovka, LP, mimiblivajzek, MM, očko, ovuláky, papírovka, pemprska, plíny, polodupky/polodupajdy, přebalovák, separačka, skleničky, SPG, těhupodprda, těhuřidičák, TT/tt, UM, vyvolávačka

Názvy věcí a nástrojů označují převážně předměty, které jsou třeba ke každodenní péči o dítě, ať už se jedná o hračky, oblečení, jídlo, pleny, atd. (*houpátko, dupajdy, přebalovák, UM, MM, mimiblivajzek, jednoprcka*). Zbytek výrazů se týká spíše matek očekávajících otěhotnění či příchod dítěte, tudíž se zde vyskytují názvy pro různé medikamenty k podpoření či naopak zabránění těhotenství (*antina, clostík, listovka*), ale i názvy očkování pro děti (*očko, hekcína*), případně předměty doprovázející těhotenství a rané mateřství (*těhuřidičák, těhupodprda*).

2.1.4 Názvy míst a prostředí

CAR, gynda, porodka

Skupina názvů míst a prostředí je nejméně početná. Obsahuje pouze zkratku pro Centrum asistované reprodukce a názvy označující gynekologii a porodnici. Důvodem by mohl být fakt, že většina matek na mateřské dovolené tráví čas spíše doma, a proto u nich nevzniká potřeba používat pro jiná místa specifické označení.

2.1.5 Ostatní

//, 2v1, 6N, AD, AMC, bazálka/bazalka, bebičko, BT, císař, císařák, cytolka, DC, doušek, DPO, duch, epi/EPI, hamilton, hladík, ICI, IUI, IVF, Jonáš, jonášovka, julča, kapitán, KO, KP, laparka, MD, megatěhu, MI, mimoděložko, mimoň, motýlci, mrazíci, mrcha, mršky, MS, OVU, ovulka, plodovka, PMS, poslíčci, prázdninky, průjmík, RD, režim asi zuby, rizikáč, RP, SC, spermíci, spermijky, spinál, spinálka, SVM, těhu, tlustice, TP, umělko, UPT, UTZ, vojtočka, x ročák, zamlklina, ZT

V této skupině lze nalézt označení různých metod otěhotnění (*IVF*, *umělko*) či metod plánování početí, například aby si budoucí rodiče zajistili, že početí bude úspěšné, dítě bude zdravé a i požadovaného pohlaví (*jonášovka*). Dále jsou zde zařazena pojmenování například druhů anestezie (*epi*, *spinál*), lékařských výkonů (*císař*, *laparka*) nebo vjemů provázejících těhotenství (*motýlci*, *poslíčci*).

2.2 Kritérium formy

Tato podkapitola se věnuje rozřazení výrazů z hlediska formy vyjádření, tedy na jednoslovná pojmenování a víceslovná pojmenování. V shromážděném jazykovém materiálu, který je využit pro rozbor v této práci, se nachází pouze jeden víceslovný výraz, a sice *režim asi zuby*, jenž označuje stav dítěte, které pláče bez zjevných příčin, tudíž matka usuzuje, že dítěti rostou zuby. Tento fakt ukazuje na jednu z tendencí sociolektu matek, konkrétně na tendenci k úspornosti jazyka, vyjadřování se co nejrychleji a nejstručněji, kde by bylo vytváření víceslovných pojmů kontraproduktivní. V tomto sociolektu lze spíše sledovat tendenci k univerbizaci (jednorázová plena – *jednorázovka*; ovulační testy – *ovuláky*). Navíc jsou často víceslovná pojmenování vyjádřena ve formě zkratk (syndrom vykojeného mozku – *SVM*, těhotenský test – *TT*).

2.3 Slovnědruhové kritérium

V této podkapitole jsou výrazy tříděny na základě příslušnosti k danému slovnímu druhu. V lexiku zkoumaného sociolektu jsou zastoupeny pouze tři slovní druhy, a to substantiva, adjektiva a verba. Ostatní slovní druhy zastoupeny nejsou.

2.3.1 Substantiva

adopčátko, antina, antidudlíkářka, aspík, autík, autosedajda, bazalka/bazálka, bebičko, bejbísek, bublinkování, bydlenka, CAR, císař, císařák, císařovna, clostik, cytolka, děložka, dlouhosnažilka, domarodky, doušek, drndání, druhotěhule, dudlíkářka, duch, dupky/dupajdy,

dvojky, dvojvajky, embrouš, embryjko, fazolka, folíky, gynda, gyndař, gyndr, hamilton, hekcína, hexa, hladík, hnuska, hnuskařka, hobylka, houpátko, hubnulka, jednoprdka, jednorázovka, jednovajky, Jonáš, jonášovka, julča, kapitán, kočárkování, kojdo, kojomil, kojopolštář, laparka, látkařka, látkování, látkovka, listovka, manža, mateření, mimi, mimiblivajzek, mimís, mimísek, mimoděložko, mimoň, monomatka, motalinka, motýlci, mrazíci, mrcha, mršky, mudra, multimatka, mykačka, nedonošeňátko, neplodka, nosilka, novošek, ovuláky, ovulka, papírovka, pemprska, píďalka, plenkování, plíny, plodovka, polodupky/polodupajdy, porodka, poslíčci, prázdninky, průjmik, průtokáč, prvorodička, prvosnažilka, přebalovák, příťa, rizikáč, separačka, sexík, skleničky, snaženíčko, snažilka, spermíci, spermijky, spinál, spinálka, šátkování, šestinedělka, těhulka, těhulkování, těhupodprda, těhuřidičák, tchánovci, tchýňka, tlustice, tulení, tvořilka, umělko, vařilka, vojtovka, vyvolávačka, x ročák, zamlklina, žluťáskové

Podstatná jména jsou jednoznačně početně nejzastoupenějším slovním druhem ve zkoumaném sociolektu (přibližně 68 %). S ohledem na jmenný rod převažuje rod ženský, následuje rod mužský a nejméně je zastoupen rod střední. Se zaměřením na jmenné číslo se zde objevuje několik případů, kdy se výrazy vyskytují výhradně, nebo alespoň většinou v množném čísle. V některých případech se jedná o pluralia tantum čili o jména pomnožná (*dupky, dvojvajky, polodupajdy, prázdninky*), kdy tvar pro jednotné číslo ani neexistuje, v jiných případech tvar jednotného čísla vytvořit lze, ale výraz se užívá převážně v čísle množném (*folíky, plínky*).

2.3.2 Adjektiva

dvoučárková, těhu

Přídavná jména jsou ve zkoumaném sociolektu zastoupena jen velmi málo. Více frekventované je druhé uvedené, nesklonné *těhu*, které lze použít ve spojitosti s nejrůznějšími předměty (test, oblečení, cvičení, atd.). Výraz *těhu* lze nalézt také ve formě substantiva (6. měsíc těhu).

2.3.3 Verba

blindit, císařovat, hamat, nočnickovat, odplenkovat, pokojdit si, poslíčkovat, prdíkovat, protivkovat, pušit, rýmovat, skleničkovat, sunárkovat, šátkovat, teplotkovat

Co se týče sloves, i zde je možno nalézt několik specifických výrazů. Tato slovesa jsou také úzce spjata s raným mateřstvím, péčí o dítě a jeho každodenním režimem.

Z morfoložického hlediska dochází u sloves k posunu v gramatické kategorii čísla, kdy se užívá takzvané „mykání“, někdy označováno jako „mateřský plurál“²². Pisatelky například popisují svůj denní rozvrh a v případech, kdy se běžně užívá 3. osoby čísla jednotného (dítě se najedlo a šlo spát), užijí 1. osobu čísla množného (najedli jsme se a šli jsme spát), avšak význam zůstává stejný, tudíž činnost nevykonávalo více osob, ale byla vykonána pouze dítětem. Uživatelka onoho „mykání“ bývá ostatními uživatelkami označována jako *mykačka*.

2.4 Kritérium onomaziologického postupu

V této podkapitole budou výrazy rozčleněny podle onomaziologického způsobu jejich utváření. Jako východisko k metodologickému postupu poslouží publikace od Jaroslava Hubáčka *O českých slanzích*²³ a jeho příspěvek z II. konference o slangu a argotu v Plzni z roku 1980 s názvem *K onomaziologickým postupům ve slovní zásobě slangů*²⁴.

Výrazy budou nadále děleny na základě toho, zda se jedná o postup slovotvorný či neslovotvorný. Slovotvorný postup je ten, při kterém vzniká nové slovo. Ve slanzích, podobně jako u jiných útvarů národního jazyka, dochází k tvoření nového slova odvozováním (derivací), skládáním (kompozicí), zkracováním (abreviací), nebo také mechanickým krácením či překrucováním. Naproti tomu u neslovotvorného postupu nedochází k tvorbě nového slova, ale slovu v jazyce existujícímu se přisoudí nový význam na základě metaforizace či metonymizace.

Je vhodné také připomenout častý výskyt univerbizace, jež nachází uplatnění jednak primární při tvoření nových slov a jednak sekundární u postupů neslovotvorných, transpozičních.

2.4.1 Slovotvorné postupy

2.4.1.1 Derivace

Podle Hubáčka se slangové názvy „velmi často tvoří odvozováním, téměř výhradně příponovým; uplatňují se zejména produktivní přípony.“²⁵ V tomto případě byla nejproduktivnější příponou přípona -ka.

²² MATUROVÁ, Markéta. Bydlenka, snažilka nebo tvořilka? In: *Sociolekty v současnosti*. Plzeň: ZČU v Plzni, 2016, s. 87–91.

²³ HUBÁČEK, Jaroslav. *O českých slanzích*. 2., dopln. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981

²⁴ HUBÁČEK, Jaroslav. K onomaziologickým postupům ve slovní zásobě slangů. In: KLIMEŠ, Lumír. *Sborník přednášek z II. konference o slangu a argotu v Plzni 23. – 26. 9. 1980*, Plzeň: Pedagogická fakulta v Plzni, 1983, s. 36–43.

²⁵ HUBÁČEK, Jaroslav. *O českých slanzích*. 2., dopln. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981, s. 163

Substantiva

Názvy činitelské

hubnulka, motalinka, mykačka, nosilka, snažilka, tvořilka, vařilka

Názvy konatelské

bydlenka, dudlíkářka, hnuskařka, hobylna, gyndař, látkařka, mudra, šestinedělka, těhulka

Názvy prostředků činnosti – vyvolávačka

Názvy míst – porodka

Názvy míst vzniklé univerbizací – přebalovák

Názvy nositelů vlastnosti

adopčátko, embrouš, hnuska, nedonošeňátko, novošek, průtokáč, rizikáč, x ročák, tchánovci

Názvy nositelů vlastnosti vzniklé univerbizací

dvojvajky, jednorázovka, jednovajky, látkovka, neplodka, papírovka, separačka, zamlklina

Názvy zdrobnělé

aspík, autík, bebičko, bejbísek, clostík, děložka, doušek, embyjko, folíky, hladík, houpátko, julča, mimís, mimísek, ovulka, prázdninky, průjmík, sexík, snaženíčko, spermíci, spermijky, tchýňka

Názvy zdrobnělé vzniklé univerbizací

mimoděložko, mimoň, umělko

Názvy dějů

drndání, kočárkování, látkování, mateření, plenkování, šátkování, těhulkování, tulení

Názvy předmětů

plíny

Verba

Slovesa se u zkoumaného sociolektu tvoří především odvozením od jmenného či slovesného základu s použitím přípony. Podle Hubáčka je nejvíce produktivní přípona -ova-, což se potvrzuje i u zkoumaného sociolektu.

Slovesa tvořená příponou -ova-: *císařovat, nočnickovat, poslíčkovat, prdíkovat, protivkovat, rýmovat, skleničkovat, sunárkovat, šátkovat, teplotkovat*

Slovesa tvořená jinými příponami: *blindit, hamat, pušit*

Velice okrajově se může objevit i použití předpony, v jazykovém materiálu se vyskytují jen dva případy, a to s předponou od- a po-. Základové slovo je v těchto případech také slangismem.

odplenkovat, pokojdit si

2.4.1.2 Kompozice

Kompozice se ve zkoumaném sociolektu uplatňuje jako slovtvorný postup mnohem méně na rozdíl od předcházející derivace.

Hybridní složeniny

Hybridní složeniny jsou takové, které obsahují jeden cizí komponent a jeden domácí, přičemž komponent cizí je zpravidla řazen na první místo, domácí na druhé.

antidudlíkářka, autosedajda, megatěhu, monomatka, multimatka

Složeniny z domácích základů

dlouhosnažilka, domarodky, druhotěhule, dvoučárková, jednoprdka, kojomil, kojopolštář, mimiblivajzek, prvorodička, prvosnažilka, těhupodprda, těhuřidičák

Ostatní složeniny - *gyndr (doktor gynekologie, v tomto případě došlo k vyměnění pozic komponentů)*

2.4.1.3 Abreviace

Podle Hubáčka patří zkracování podobně jako kompozice k méně užívaným způsobům utváření nových slov. Na základě abreviace vznikají buď iniciálové zkratky, nebo zkratková slova. Pro sociolekty je pak charakteristické zejména mechanické krácení.

Mechanické krácení

antina, bazálka/bazalka, císař, císařák, cytolka, dupky/dupajdy, epi, gynda, hekcína, hexa, kojdo, kojo, laparka, listovka, manža, mimi, očko, ovu, ovuláky, plodovka, polodupky/polodupajdy, přířa, spinál, spinálka, těhu

Iniciálové zkratky

Zkratky samotné

BT (bazální teplota), CAR (centrum asistované reprodukce), DC (den cyklu), DPO (den po ovulaci), HA (hormonální antikoncepce), IVF (in vitro fertilizace), JP (jednorázová plena), KO (kontrolní odběr; kontrola; kontrakce), KP (konec pánevní), LP (látková plena; laktační poradkyně), MD (mateřská dovolená), MM (mateřské mléko), PA (porodní asistentka), RD (rodičovská dovolená), RP (rodičovský příspěvek), SC (sectio cesarea = císařský řez), SVM (syndrom vykojeného mozku), TP (termín porodu), TT (těhotenský test), UM (umělé mléko), UPT (umělé přerušeni těhotenství), ZT (zamlklé těhotenství)

Zkratky složené

AD (antidepresiva), AMC (amniocentéza), HA (hypoalergenní), ICI (intracervikální inseminace), IUI (intrauterinní inseminace), MI (miniinterrupce), MS (menstruace), PMS (premenstruační syndrom), SPG (spermiogram), UTZ (ultrazvuk)

Zkratky kombinované

2v1 (těhotná žena), 6N (šestineděli)

V jazykovém materiálu se vyskytuje i jeden speciální případ, kdy pro zaznamenání nejsou vůbec využita písmena, nýbrž jen grafické znaky – lomítka. Jedná se o výraz //, označující „dvě čárky“ na těhotenském testu.

2.4.2 Neslovotvorné postupy

2.4.2.1 Metaforizace

Metaforizace a vůbec celkově neslovotvorný onomaziologický postup patří k méně využívaným při tvorbě slangových výrazů.

bublinkování, duch, dvojky, fazolka, kapitán, motýlci, mrazíci, mrcha, mršky, píďalka, poslíčci, skleničky, tlustice, žluťáskové

2.4.2.2 Metonymizace

Metonymizace je využita jen velmi okrajově, a to zejména v pojmenování metod podle vynálezce metody.

císařovna, hamilton, Jonáš, jonášovka, pemprska, vojtovka

2.4.3 Tvoření víceslovných názvů

Po bližším zkoumání je evidentní, že v daném sociolektu je viditelná snaha po univerbizaci a po jazykové ekonomičnosti. Zcela tomu odpovídá i fakt, že víceslovná pojmenování se prakticky téměř nevytvářejí. V daném jazykovém materiálu je pouze jeden víceslovný výraz, a to *režim asi zuby* a jedná se o frazeologismus.

2.5 Kritérium expresivity

Co se týče pozice expresivity v sociolektech, Helena Chýlová k tomuto tématu uvádí, že „je expresivita chápána jako jeden z charakteristických jazykových aspektů slangu.“²⁶ Ani sociolekt, který je v této práci popisován, není v tomto ohledu výjimkou, naopak. Vzhledem k tomu, že zkoumaný sociolekt je vlastní matkám, které mají navíc malé děti, velká část příspěvků se věnuje právě tématu děti a vše kolem nich. Uživatelky sociolektu jsou často na mateřské dovolené a komunikace s malými dětmi je jejich denní rutinou. Tento typ komunikace je charakteristický právě expresivním vyjadřováním, hlavně hojným výskytem deminutiv. Tato deminutiva se převážně týkají označení nového člena rodiny (*bejbísek, mimís, novošek*). Poměrně kontroverzní může být užití deminutiv u označení dítěte s vadou jako Aspergerův syndrom nebo autismus (*aspík, autík*). S expresivním zabarvením může být vyjádřeno téměř vše, ať už lékařské pojmy pro nenarozený plod (*embrouš, embryjko*), lékařský výkon (*laparka*) nebo dětské příkrmy (*mimiblivajzek*). Deminutiv se užívá také pro označení partnera (*manža, příta*) i matky (*těhulka*).

Pokud se objevují expresivní výrazy, jsou většinou pozitivního charakteru a vyjadřují kladný vztah uživatelky sociolektu k dané osobě či věci. Někdy ale uživatelky uplatňují deminutiva tam, kde nepředpokládáme potřebu vyjádření kladného vztahu, například u výrazu *clostík* (hormonální přípravek). Lze také nalézt expresivní výrazy označující dokonce nepřijemnou skutečnost, avšak nelze o nich prohlásit, že jsou zcela pejorativního charakteru. Sem patří kupříkladu pojmenování různých zažívacích obtíží dítěte a s tím spojené vjemy (*blindit, průjmík, pušit*).

2.6 Kritérium podílu slangismů a profesionalismů

Období raného mateřství, těhotenství i snahy o otěhotnění, obzvláště v případě, kdy se pár o potomka pokouší delší dobu, jsou velice úzce spjaty s oborem medicíny. Proto nemůže být zarážející, že právě lékařské termíny se promítnou v lexiku sociolektu matek na

²⁶ CHÝLOVÁ, Helena. K expresivitě ve slangu. In: *Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26. – 27. února 2008*, Plzeň: Pedagogická fakulta v Plzni, 2008, s. 92.

internetových fórech. Značná část příspěvků se věnuje sdělování zkušeností ať už s nemocemi, léky, vyšetřeními, zákroky, atd., ale i s konkrétními nemocnicemi, zde hlavně s porodním oddělením. Při hlubším zkoumání lze narazit i na příspěvky, kde se diskutuje i o zákrocích estetické chirurgie. Jak již bylo popsáno výše, v lexiku zkoumaného sociolektu se objevují například deminutiva lékařských termínů (*embryjko, folíky, ovulka*), dále se v něm vyskytují zkratky možných druhů asistované reprodukce (*IVF – in vitro fertilizace, ICI – intracervikální inseminace*). Užívá se také výrazů pro lékařské výkony (*císař, císařák, cytolka, laparka*).

3 Slovníček shromážděného jazykového materiálu

Slovník je řazen abecedně. U každého výrazu je uvedeno i číslo kapitoly, kde je stanoven onomaziologický postup utváření.

m – maskulinum, rod mužský

f – femininum, rod ženský

n – neutrum, rod střední

neskl. – nesklonné

dok. – dokonavé sloveso

nedok. – nedokonavé sloveso

fraz. – frazeologismus

// „dvě čárky“, pozitivní těhotenský test; 2.4.1.3

2v1, neskl.; těhotná; 2.4.1.3

6N, neskl.; šestinedělí; 2.4.1.3

AD, neskl.; antidepresiva; 2.4.1.3

adopčátko, -a, n; adoptované dítě; 2.4.1.1

AMC, neskl.; amniocentéza = odběr a rozbor plodové vody; 2.4.1.3

antina, -y, f; antikoncepce, *též HA*; 2.4.1.3

antidudlíkářka, -y, f; matka odmítající užívání dudlíků (*opositum k dudlíkářka*); 2.4.1.2

aspík, -a, m; dítě s Aspergerovým syndromem; 2.4.1.1

autík, -a, m; dítě s autismem; 2.4.1.1

autosedajda, -y, f; autosedačka; 2.4.1.2

bazalka/bazálka, -y, f; bazální teplota, *též BT*; 2.4.1.3

bebíčko, -a, n; lehké zranění, odřenina; 2.4.1.1

bejbísek, -a, m; miminko, *těž mimi, mimís, mimísek*; 2.4.1.1

blindit, nedok.; zvracet; 2.4.1.1

bublinkování, -í, n; pohyby plodu v těle matky, *těž motýlci*; 2.4.2.1

BT, neskl.; bazální teplota; 2.4.1.3

bydlenka, -y, f; žena zvelebující svůj byt; 2.4.1.1

CAR, -u, m; centrum asistované reprodukce; 2.4.1.3

císař, -e, m; císařský řez, *těž císařák, SC*; 2.4.1.3

císařák, -u, m; císařský řez; 2.4.1.3

císařovat, nedok.; rodit císařským řezem; 2.4.1.1

císařovna, -y, f; matka rodící císařským řezem; 2.4.2.2

clostík, -u, m; Clostilbegyt = hormonální přípravek, který vyvolává a podporuje ovulaci, stimuluje dozrávání folikulů a uvolnění vajíčka do vejcovodů; 2.4.1.1

cytolka, -y, f; cytologické vyšetření; 2.4.1.3

DC, neskl.; den cyklu; 2.4.1.3

děložka, -y, f; děloha; 2.4.1.1

dlouhosnažilka, -y, f; žena snažící se již dlouhou dobu otěhotnět; 2.4.1.2

domarodky, -ek, f; ženy preferující domácí porod; 2.4.1.2

doušek, -a, m; slabá druhá čárka na těhotenském testu, *těž duch*; 2.4.1.1

DPO, neskl.; den po ovulaci; 2.4.1.3

drndání, -í, n; jízda kočárkem; 2.4.1.1

druhotěhule, -e, f; podruhé těhotná žena; 2.4.1.2

dudlíkářka, -y, f; matka preferující užívání dudlíků; 2.4.1.1

duch, -a, m; slabá druhá čárka na těhotenském testu; 2.4.2.1

dupky/dupajdy, -ek, f; dupačky; 2.4.1.3

dvojky, -ek, f; dvojčata; 2.4.2.1

dvojvajky, -ek, f; dvojvaječná dvojčata; 2.4.1.1

dvoučárková, -é; žena s pozitivním těhotenským testem; 2.4.1.2

embrouš, -e, m; embryo, *též embryjko*; 2.4.1.1

embryjko, -a, n; embryo; 2.4.1.1

epi/EPI, neskl.; epidurální anestezie; 2.4.1.3

fazolka, -y, f; plod/embryo, *též píďalka*; 2.4.2.1

folíky, -ů, m; folikuly; 2.4.1.1

gynda, -y, f; gynekologie; 2.4.1.3

gyndař, -e, m; gynekolog, *též gyndr*; 2.4.1.1

gyndr, -a, m; gynekolog; 2.4.1.2

HA, neskl.; hormonální antikoncepce; hypoalergenní (např. mléko); 2.4.1.3

hamat, nedok.; jíst; 2.4.1.1

hamilton, -a, m; Hamiltonův hmat, pro vyvolání porodu; 2.4.2.2

hekcína, -y, f; hexavakcína, *též hexa*; 2.4.1.3

hexa, -y, f; hexavakcína; 2.4.1.3

hladík, -u, m; hlad; 2.4.1.1

hnuska, -y, f; jednorázová plena, *též jednoprdka, jednorázovka, JP, papírovka*; 2.4.1.1

hnuskařka, -y, f; matka preferující hnusky = jednorázové pleny; 2.4.1.1

hobylka, -y, f; žena s koníčky, zálibami; 2.4.1.1

houpátko, -a, n; lehátko pro dítě; 2.4.1.1

hubnulka, -y, f; žena, která má ráda diety a snaží se zhubnout (nejčastěji po porodu); 2.4.1.1

ICI, neskl.; intracervikální inseminace; 2.4.1.3

IUI, neskl.; intrauterinní inseminace; 2.4.1.3

IVF, neskl.; in vitro fertilizace (umělé oplodnění); 2.4.1.3

jednoprdka, -y, f; jednorázová plena, *též hnuska, jednorázovka, JP, papírovka*; 2.4.1.2

jednorázovka, -y, f; jednorázová plena; 2.4.1.1

jednovajky, -ek, f; jednovaječná dvojčata; 2.4.1.1

Jonáš, -e, m; metoda výpočtu plodných dnů a dnů vhodných pro početí dítěte chtěného pohlaví podle MUDr. Jonáše; 2.4.2.2

jonášovka, -y, f; metoda výpočtu plodných dnů a dnů vhodných pro početí dítěte chtěného pohlaví podle MUDr. Jonáše; 2.4.2.2

JP, neskl.; jednorázová plena; 2.4.1.3

julča, -i, f; dívčí genitál; 2.4.1.1

kapitán, -a, m; vítězná spermie; 2.4.2.1

KO, neskl.; kontrakce; kontrola u lékaře; kontrolní odběr; 2.4.1.3

kočárkování, -í, n; procházet se s kočárkem; 2.4.1.1

kojdo, -a, n; kojení, *těž* *kojo*; 2.4.1.3

kojo, neskl.; kojení, kojící; 2.4.1.3

kojomil, -a, m; dítě vyžadující časté kojení; 2.4.1.2

kojopolštář, -e, m; speciální polštář pro kojení; 2.4.1.2

KP, neskl.; konec pánevní; 2.4.1.3

laparka, -y, f; laparoskopie; 2.4.1.3

látkařka, -y, f; matka používající látkové pleny; 2.4.1.1

látkování, -í, n; používání látkových plen; 2.4.1.1

látkovka, -y, f; látková plena, *těž* *LP*; 2.4.1.1

listovka, -y, f; kyselina listová; 2.4.1.3

LP, neskl.; látková plena; laktační poradkyně; 2.4.1.3

manža, -i, m; manžel; 2.4.1.3

mateření, -í, n; mateřství; 2.4.1.1

MD, neskl.; mateřská dovolená; 2.4.1.3

megatěhu, neskl.; poslední stadium těhotenství; 2.4.1.2

MI, neskl.; miniinterruptce, umělé přerušení těhotenství; 2.4.1.3

mimi, -i, n; miminko, *těž* *mimís*, *mimísek*; 2.4.1.3

mimiblivajzek, -u, m; pokrm pro dítě; 2.4.1.2

mimís, -e, m; miminko; 2.4.1.1

mimísek, -a, m; miminko; 2.4.1.1

mimoděložko, -a, n; mimoděložní těhotenství, *též mimoň*; 2.4.1.1

mimoň, -e, m; mimoděložní těhotenství; 2.4.1.1

MM, neskl.; mateřské mléko; 2.4.1.3

monomatka, -y, f; matka s jedním dítětem, (*opositum multimatka*); 2.4.1.2

motalinka, -y, f; žena, která ráda plete a háčkuje; 2.4.1.1

motýlci, -ků, m; pohyby plodu v těle matky; 2.4.2.1

mrazíci, -ů, m; darovaná vajíčka nebo spermie; 2.4.2.1

mrcha, -y, f; menstruace *též MS*; 2.4.2.1

mršky, -ek, f; spermie; 2.4.2.1

MS, neskl.; menstruace; 2.4.1.3

mudra, -y, m; doktor; 2.4.1.1

multimatka, -y, f; matka s více dětmi; 2.4.1.2

mykačka, -y, f; matka se sklony k mykání (my jsme jedli, spali, ...) u činností, které ale vykonává pouze dítě; 2.4.1.1

nedonošeňátko, -a, n; nedonošené dítě, narozené předčasně; 2.4.1.1

neplodka, -y, f; neplodná žena; 2.4.1.1

nočníkovat, nedok.; chodit na nočník; 2.4.1.1

nosilka, -y, f; žena (matka) nosící dítě v šátku; 2.4.1.1

novošek, -a, m; novorozenec; 2.4.1.1

očko, neskl.; očkování; 2.4.1.2

odplenkovat, dok.; odnaučit z plen; 2.4.1.1

OVU, neskl.; ovulace, *též ovulka*; 2.4.1.3

ovuláky, -ků, m; ovulační testy; 2.4.1.3

ovulka, -y, f; ovulace; 2.4.1.1

PA, neskl.; porodní asistentka; 2.4.1.3

papírovka, -y, f; papírová (jednorázová) plena; 2.4.1.1

pemprska, -y, f; plena od značky Pampers; 2.4.2.2

píďalka, -y, f; plod/embryo; 2.4.2.1

plenkování, -í, n; používání plen; 2.4.1.1

plíny, -n, f; dětské pleny; 2.4.1.1

plodovka, -y, f; plodová voda; 2.4.1.3

PMS, neskl.; premenstruační syndrom; 2.4.1.3

pokojit si, dok.; nakojit dítě; 2.4.1.1

polodupky/polodupajdy, -ek, f; dupačky do pasu; 2.4.1.3

porodka, -y, f; porodnice; 2.4.1.1

poslíčci, -ů, m; pocity podobné porodu, předzvěst brzkého porodu; 2.4.2.1

poslíčkovat, nedok.; mít poslíčky, cítit příznaky porodu; 2.4.1.1

prázdninky, -ek, f; prázdniny; 2.4.1.1

prdíkovat, nedok.; mít větry; 2.4.1.1

protivkovat, nedok.; dítě začne být protivné; 2.4.1.1

průjmík, -u, m; průjem; 2.4.1.1

průtokáč, -e, m; dítě, které velmi často vyměšuje, obvykle hned po příjmu potravy; 2.4.1.1

prvorodička, -y, f; žena, která má první dítě; 2.4.1.2

prvosnažilka, -y, f; žena snažící se poprvé otěhotnět; 2.4.1.2

přebalovák, -u, m; přebalovací pult; 2.4.1.1

přít'a, -i, m; přítel, partner; 2.4.1.3

pušit, nedok.; páchnout; 2.4.1.1

RD, neskl.; rodičovská dovolená; 2.4.1.3

režim asi zuby, fraz.; dítě pláče bez zjevných příčin; 2.4.3

rizikáč, -e, m; rizikové těhotenství; 2.4.1.1

RP, neskl.; rodičovský příspěvek; 2.4.1.3

rýmovat, nedok.; mít rýmu; 2.4.1.1

SC, neskl.; císařský řez (*sectio cesarea*); 2.4.1.3

separačka, -y, f; separační plena, vkládá se do látkových plen, na jedno i více použití; 2.4.1.1

sexík, -u, m; sex, *těž snaženíčko, tulení*; 2.4.1.1

skleníčkovat, nedok.; krmit dítě kupovanými příkrmy; 2.4.1.1

skleníčky, -ek, f; kupované příkrmy; 2.4.2.1

snaženíčko, -a, n; sex; 2.4.1.1

snažilka, -y, f; žena snažící se otěhotnět; 2.4.1.1

spermíci, -ů, m; spermie, *těž spermijky*; 2.4.1.1

spermijky, -ek, f; spermie; 2.4.1.1

SPG, neskl.; spermioqram; 2.4.1.3

spinál, -u, m; spinální anestezie, *těž spinálka*; 2.4.1.3

spinálka, -y, f; spinální anestezie; 2.4.1.3

sunárkovat, nedok. krmit dítě umělým mlékem značky Sunar; 2.4.1.1

SVM, neskl.; syndrom vykojeného mozku; 2.4.1.3

šátkování, -í, n; používání šátku k nošení dítěte, *těž šátkovat*; 2.4.1.1

šátkovat, nedok.; používat šátek k nošení dítěte; 2.4.1.1

šestinedělka, -y, f; žena v období 6 týdnů po porodu; 2.4.1.1

teplotkovat, nedok.; mít zvýšenou tělesnou teplotu; 2.4.1.1

těhu, neskl.; těhotenský; neskl., n, těhotenství; 2.4.1.3

těhulka, -y, f; těhotná žena; 2.4.1.1

těhulkování, -í, n; těhotenství; 2.4.1.1

těhupodprda, -y, f; těhotenská podprsenka; 2.4.1.2

těhuřidičák, -u, m; těhotenská průkazka; 2.4.1.2

tchánovci, -ů, m; tchán a tchýně; 2.4.1.1

tchýňka, -y, f; tchýně; 2.4.1.1

tlustice, -e, f; silná druhá čárka na pozitivním těhotenském testu; 2.4.2.1

TP, neskl.; termín porodu; 2.4.1.3

TT/ tt, neskl.; těhotenský test; 2.4.1.3

tulení, -í, n; sex; 2.4.1.1

tvořilka, -y, f; žena, která ráda tvoří nové věci; 2.4.1.1

UM, neskl.; umělé mléko; 2.4.1.3

umělko, -a, n; umělé oplodnění; 2.4.1.1

UPT, neskl.; umělé přerušení těhotenství; 2.4.1.3

UTZ, neskl.; ultrazvuk; 2.4.1.3

vařilka, -y, f; žena, která si sama vaří domácí příkrmy; 2.4.1.1

vojtovka, -y, f; Vojtova metoda, soubor cvičebních technik; 2.4.2.2

vyvolávačka, -y, f; vyvolávaný porod, injekce k vyvolání porodu; 2.4.1.1

x ročák (př. 3ročák), -a, m; x roční dítě (tříleté); 2.4.1.1

zamlklina, -y, f; zamlklé těhotenství (potrat), *též ZT*; 2.4.1.1

ZT, neskl.; zamlklé těhotenství; 2.4.1.3

žlutáskové, -ů, m; kojenci s novorozeneckou žloutenkou; 2.4.2.1

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo představit relativně nový sociolekt matek, které přispívají do internetových diskuzí. Sociolekt matek pravděpodobně existoval již dříve, co se ale změnilo je prostředí, kde se daného sociolektu užívá. Jelikož jsou internetová fóra běžně přístupná, je tento zajisté zajímavý sociolekt snáze přístupný lingvistům a je mnohem snazší jej zkoumat.

V teoretické části jsem popsala pohled vybraných jazykovědců na problematiku sociolektů a objasnila specifika komunikace na internetu. Dále jsem se věnovala několika odborným statím, které k tomuto tématu byly publikovány. Určitý prostor je také věnován popisu internetových portálů, odkud byl čerpán jazykový materiál. Tyto portály mají velice podobnou strukturu a liší se jen v detailech.

V praktické části jsem se zabývala rozborem jazykového materiálu podle předem stanovených kritérií – kritérium sémantické, zde jsem zjistila, že nejpočetnější skupina výrazů označuje osoby; kritérium formy, kde se jasně ukázalo, že jednoznačně převažují jednoslovné výrazy; kritérium slovnědruhové, které prokázalo, že nejfrekventovanějším slovním druhem jsou substantiva; kritérium onomaziologického postupu utváření, kde se jako nejproduktivnější ukázal postup derivace následovaný také relativně hojně užívaným postupem abreviace (často vznikají iniciálové zkratky); kritérium expresivity, kde se projevilo časté používání deminutiv, a kritérium podílu slangismů a professionalismů, kde jsem zjistila, že slangismy převažují, a pokud se objevují professionalismy, jsou především z lékařského prostředí.

Všechny vytyčené hypotézy se tedy potvrdily. Ve zkoumaném sociolektu převažují substantiva nad ostatními slovními druhy. Dále převažují jednoslovná pojmenování, tudíž je možné sledovat snahu o úsporné jazykové vyjádření (pisatelé se snaží reagovat na zprávy co nejrychleji, proto se potřebují vyjadřovat jasně, stručně a na co nejmenší ploše). A nakonec se potvrdila i poslední hypotéza, tedy předpokládaný četný výskyt deminutiv motivovaný především zaměřením zkoumaného sociolektu – těhotenství, mateřství, malé děti a péče o ně.

Na základě výzkumu vybraného sociolektu je možné odhadnout další vývojové tendence. Předpokládám, že jelikož je tento sociolekt velice živý a často uplatňovaný, bude se jeho lexikum i nadále rozvíjet a budou vznikat nové výrazy, které bude užívat relativně vysoký počet uživatelů.

Resumé

The aim of this thesis was to introduce maternity sociolect that mothers use in internet discussions. The maternity sociolect probably existed before but what has changed is the place where it is used. Nowadays it is used on the internet discussions which are easily accessible for linguists and it is much easier to study it.

The thesis is divided into two parts. In the first part, theoretical, I focused on the general information about sociolect, there are explained different opinions of linguists about the problem. Next I described some of special essays which pursue right to maternity sociolect. There are also described the websites where the language material came from. These websites have very similar structure and they are different just in details.

In the practical part I deal with analysis of language material due to established criteria - criterion of semantics, where I found out that the biggest amount of expressions are the titles of people; criterion of form where turned out that the one-word expressions definitely prevail over the multi-word expressions ; criterion of the word classes which proved that the most common word class are substantives; criterion of onomaziological formation process where the most common was derivation and the next was abbreviation; criterion of expressivity where I found out frequent use of deminutives; and the last criterion of share of slangism and professionalism where the slangism are more used, if the professionalism is used it is from medical surrounding.

All of established hypotheses were showed as truth. In the examined sociolect prevailed substantives over the rest of the word classes and also the one-word expressions prevailed over the multi-word expressions what proves the tendency of simple and economic expression. The third hypothesis was also truth because there are frequent use of deminutives which is motivated by focus of the sociolect.

Based on the analysis of the examined sociolect I can estimate possible tendency of development. I presume that the maternity sociolect will develop and the expressions will rise because this sociolect is live and used by big amount of users.

Použitá literatura a zdroje

HUBÁČEK, Jaroslav. K metodologii zkoumání slangů. In: *Sborník přednášek ze IV. konference o slangu a argotu v Plzni 9. – 12. února 1988*, Plzeň: Pedagogická fakulta v Plzni, 1989, s. 5-12.

HUBÁČEK, Jaroslav. K onomaziologickým postupům ve slovní zásobě slangů. In: KLIMEŠ, Lumír. *Sborník přednášek z II. konference o slangu a argotu v Plzni 23. – 26. 9. 1980*, Plzeň: Pedagogická fakulta v Plzni, 1983, s. 36-43.

HUBÁČEK, Jaroslav. *O českých slanzích*. 2., dopln. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981.

HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. Ostrava: Profil, 1988.

HUGO, Jan, ed. *Slovník nespisovné češtiny: argot, slangy a obecná mluva od nejstarších dob po současnost: historie a původ slov*. 3., rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 2009; ISBN 978-80-7345-198-1.

CHEJNOVÁ, Pavla. Snažilkovský slang. In: *Jazykovědné aktuality*. 2009, roč. XLVI, č. 3 a 4, s. 113–118.

CHÝLOVÁ, Helena. K expresivitě ve slangu. In: *Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26. – 27. února 2008*, Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU v Plzni, 2008, s. 92-98.

LIŠKOVÁ, Michaela. Jak si povídají matky v internetové kavárně. In: *Jazykovědné aktuality*, 2008, roč. 45, č. 1-2, s. 33–38.

MÁLKOVÁ, Jitka. Elektronická komunikace jako specifický žánr mezilidského dorozumívání. In: *Čeština – bádání a učení: sborník z mezinárodní vědecké konference*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. s. 100-103. ISBN 978-80-210-4278-0.

MATUROVÁ, Markéta. Bydlenka, snažilka nebo tvořilka? In: *Sociolekty v současnosti*. Plzeň: ZČU v Plzni, 2016, s. 87–91. ISBN 978-80-261-0594-7.

OBERPFALCER, František. Slang a argot. In: *Jazykozpyt*. Praha: Jednota českých filologů, 1932.

Internetové zdroje:

eMimino.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-08]. Dostupné z WWW: <www.emimino.cz>

ProMaminky.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-08]. Dostupné z WWW: <www.promaminky.cz>

Maminka.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-09]. Dostupné z WWW: <www.maminka.cz>

Maminkám.cz [online] 2018 [cit. 2018-05-09]. Dostupné z WWW: <www.maminkam.cz>

BURÝŠKOVÁ, Lenka. Víte, co je KYBERŠIKANA? [online] 11. 12. 2009 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z WWW: <www.policie.cz/clanek/vite-co-je-kybersikana.aspx>

PAPEŽOVÁ, Zdeňka. PREVENCE – Stalking [online] [cit. 2018-06-15]. Dostupné z WWW: <www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>